НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

ННІ лісового і садово-паркового господарства

ДОПУСКАЄТЬСЯ ДО ЗАХИСТУ
Завідувач кафедри
ландшафтної архітектури
та фітодизайну
(назва кафедри)

Олена КОЛЕСНІЧЕНКО
(підпис)

"___" _____20__ р.

БАКАЛАВРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему «Облаштування території присадибної ділянки в с. Запрудка, Вишгородський район, Київська область»

Спеціальність 206 – Садово-паркове господарство
(код і назва)

Гарант освітньої програми
кандидат с.-г. наук, доцент _____ Олеся ПІХАЛО
(науковий ступінь та вчене звання) (підпис)

Керівник бакалаврської кваліфікаційної роботи

кандидат с.-г. наук, доцент _____ Вікторія МІНДЕР
(науковий ступінь та вчене звання) (підпис)

Виконала _____ Людмила МАЛАШЕНКО
(підпис)

КИЇВ – 2025

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

ННІ лісового і садово-паркового господарства

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
ландшафтної архітектури та фітодизайну
д.б.н., професор _____ Олена КОЛЕСНІЧЕНКО
(науковий ступінь, вчене звання) (підпис)
"____" _____20__ р.

З А В Д А Н Н Я
на виконання бакалаврської кваліфікаційної роботи студентці
Малашенко Людмилі Олександрівні
(прізвище, ім'я, по батькові)

Спеціальність 206 – Садово-паркове господарство
(код і назва)

Тема бакалаврської кваліфікаційної роботи Облаштування території присадибної ділянки в с. Запрудка, Вишгородський район, Київська область
затверджена наказом ректора НУБіП України від "11"листопада 2024 р. № 2020 «С»

Термін подання завершеної роботи на кафедру _____
(рік, місяць, число)

Вихідні дані до бакалаврської кваліфікаційної роботи фотофіксація об'єкту, обміри території, літературні джерела, електронні ресурси

Перелік питань, які потрібно розробити:
- вивчити сучасні тенденції ландшафтного дизайну присадибної ділянки;
- провести натурне обстеження об'єкта та існуючої рослинності;
- виконати передпроєктний аналіз та розробити функціональне зонування ділянки;
- розробити ландшафтно-планувальне рішення;
- підібрати елементи благоустрою та обґрунтувати необхідний асортимент рослин;
- навести технічні й агротехнічні заходи щодо створення досліджуваного об'єкту.

Перелік графічних документів (за потреби): схема існуючих елементів благоустрою, схема функціонального зонування, схема розташування доріжок а рух ними, дендрологічний план, посадкове креслення, розбивочне креслення, схема поливу, візуалізації прийнятих рішень.

Дата видачі завдання "____"_____20___р.

Керівник бакалаврської кваліфікаційної роботи _____ Вікторія МІНДЕР
(підпис)

Завдання прийняла до виконання _____ Людмила МАЛАШЕНКО
(підпис)

РЕФЕРАТ

Бакалаврська кваліфікаційна робота містить вступ, чотири розділи, висновки, список використаної джерел, 7 таблиць, 39 ілюстрацій. Загальний обсяг роботи – 61 сторінку.

У першому розділі роботи вивчено особливості озеленення ключові аспекти організації приватної території на основі сучасних підходів у ландшафтному дизайні. Виокремлено міксбордер як основний композиційний тип насадження, що втілює сучасні тенденції дизайн саду – природність, динаміку, принципи сталого розвитку.

Другий розділ присвячено характеристиці об'єкта проектування — приватної садиби в селі Запрудка Київської області. Надано історичну довідку населеного пункту, описано географічне розташування, природні, кліматичні та ґрунтові умови, що формують сприятливий мікроклімат для озеленення. Особливу увагу приділено орієнтації ділянки за сторонами світу, світловому та вітровому режимам і характеристикам рельєфу, які безпосередньо впливають на проектні рішення. Подано аналіз існуючої забудови та елементів благоустрою території, визначено їх стан та функціональне призначення. Наведено баланс території, що включає розподіл площ під забудову, город, газони й насадження. Розглянуто наявну рослинність на ділянці з наданням оцінки їх стану.

У третьому розділі розглянуто ландшафтно-планувальне рішення об’єкта проектування з урахуванням функціонального зонування, організації дорожньо-стежкової мережі, використання малих архітектурних форм, підбору рослинного асортименту та визначення сезонної декоративності насаджень.

У четвертому розділі подано опис технічних та агротехнічних заходів, що необхідні для здійснення реалізації проектних рішень.

Ключові слова: озеленення, приватна територія, функціональне зонування, ландшафтне проєктування, декоративні насадження, міксбордер.

ЗМІСТ

ВСТУП ……..... 6
РОЗДІЛ 1. ОСОБЛИВОСТІ ОЗЕЛЕНЕННЯ ТА ПРОСТОРОВОГО ФОРМУВАННЯ ПРИСАДИБНОЇ ДІЛЯНКИ .....……..... 8
РОЗДІЛ 2. ХАРАКТЕРИСТИКА ОБ'ЄКТУ ПРОЕКТУВАННЯ……... 10
2.1. Коротка історична довідка та місцезнаходження об'єкту проектування ……..…... 10
2.2 Природно-кліматичні та мікрокліматичні умови району дослідження…..... 13
2.3. Характеристика забудови..... 15
2.4. Аналіз існуючої рослинності..... 18
РОЗДІЛ 3. ЛАНДШАФТНО-ПЛАНУВАЛЬНЕ РІШЕННЯ ОБ'ЄКТУ ПРОЕКТУВАННЯ…….. 21
3.1 Функціональне зонування території присадибної ділянки……..…. 21
3.2. Планувальна структура та влаштування дорожньо-стежкової мережі..... 29
3.3. Використання малих архітектурних форм..... 31
3.4 Підбір та обґрунтування асортименту рослин для різних видів насаджень…….……. 33
3.5. Динаміка декоративності запроектованих рослин..... 38
РОЗДІЛ 4. ТЕХНІЧНІ ТА АГРОТЕХНІЧНІ ЗАХОДИ ПРИ СТВОРЕННІ ОБ'ЄКТУ.....……. 42
4.1. Влаштування дорожньо-стежкової мережі..... 42
4.2. Влаштування системи поливу..... 43
4.3. Агротехніка влаштування та догляд за запланованими насадженнями……..... 45
4.4. Влаштування газонного покриття..... 46
ВИСНОВКИ..... 48
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ..... 50
ДОДАТКИ..... 56

ВСТУП

Сучасні підходи до ландшафтного проєктування набувають дедалі більшого значення в умовах зростання попиту на естетичне, функціональне та екологічне облаштування присадибних територій. Особливо актуальним стає озеленення приватних ділянок, яке дозволяє не лише прикрасити простір, а й створити сприятливе середовище для життя та відпочинку.

Озеленення є невід’ємною частиною благоустрою, що виконує низку важливих функцій – від декоративної до екологічної та психоемоційної. Рослинність на присадибній території допомагає врівноважити мікроклімат, зменшує вплив пилу та шуму, сприяє біорізноманіттю. Вона також формує просторову структуру ділянки, відокремлює зони відпочинку від господарських, надає об'єму і ритму композиції. У контексті сучасних умов, коли навіть приватні ландшафти розглядаються як частина екологічної мережі, озеленення відіграє роль не лише прикраси, а й відповідального підходу до довкілля.

Зростає інтерес до таких сучасних напрямів у ландшафтному дизайні, як природність, екологічність та мінімалізм. У моді – багатоярусні посадки, поєднання декоративних і корисних культур, розумне використання водних і тіньових ресурсів. Окрему роль відіграють міксбордери – змішані квітники з декоративних рослин, які забезпечують безперервну декоративність упродовж сезону та формують плавні переходи між функціональними зонами ділянки. Саме вони складають основу композиційного вирішення у цій роботі.

Метою роботи є розробка ландшафтно-планувального рішення для облаштування присадибної ділянки з урахуванням естетичних, утилітарних та екологічних вимог.

Для досягнення мети були поставлені такі завдання: вивчити сучасні тенденції ландшафтного дизайну присадибної ділянки; провести натурне обстеження об’єкта та існуючої рослинності; виконати передпроєктний аналіз та розробити функціональне зонування ділянки; розробити ландшафтно-планувальне рішення; підібрати елементи благоустрою та обґрунтувати

необхідний асортимент рослин; навести технічні й агротехнічні заходи щодо створення досліджуваного об’єкту.

Об’єктом дослідження є приватна присадибна ділянка в селі Запрудка Вишгородського району Київської області.

У процесі дослідження були використані такі методи: натурні спостереження та обміри, фотографування ділянки, аналіз літературних джерел, передпроектний ландшафтний аналіз. Це дозволило отримати як теоретичну, так і практичну базу для прийняття проєктних рішень. Для виконання схем використовувся графічний редактор FireAlpaca 2.11.15, для побудови креслень та моделювання запроектованого простору досліджуваної території відповідно спеціалізовані програми Archicad 26 та Lumion 11.

Положення, що виносяться на захист: вивчено сучасні тенденції ландшафтного дизайну присадибної ділянки, зокрема озеленення; розроблено функціональне зонування об’єкту дослідження з урахуванням досить вузької витягнутої конфігурації, кліматичних умов Полісся та побажань власників; розроблено композиційний центр у вигляді розарію з аркою, що формує виразний вхідний акцент; здійснено добір рослин для декоративної структури міксбордерів з багаторічників, злакових і кущів; упорядковано дорожньо-стежкову мережу з матералів, що зберігають природність середовища; використано малі архітектурні форми (арки, шпалери, підняті грядки); розроблено автоматизовану систему поливу; наведено технічні та агротехнічні заходи для подальшої реалізації проектних рішень.

Практичне значення роботи полягає в можливості реалізації запропонованих рішень на об'єкті проєктування, а також їх адаптації для подібних ділянок з аналогічними умовами.

Бакалаврська кваліфікаційна робота складається зі вступу, 4 розділів, висновків, списку використаних джерел і 2 додатків. Основний текст роботи становить 61 сторінку та містить 7 таблиць, 39 рисунків. Список використаних джерел налічує 55 найменувань.

РОЗДІЛ 1
ОСОБЛИВОСТІ ОЗЕЛЕНЕННЯ ТА ПРОСТОРОВОГО ФОРМУВАННЯ ПРИСАДИБНОЇ ДІЛЯНКИ

Облаштування присадибної території є багатогранним процесом, що включає в себе не лише озеленення, а й загальне композиційне вирішення простору, організацію функціональних зон, врахування кліматичних та ґрунтових умов, а також естетичних уподобань власника. З-поміж усіх складових найбільш тривалою і технічно складною є система озеленення, яка потребує не лише проектного бачення, а й постійного регулярного догляду.

Цікаво вирішений ландшафт з гармонійними кольорами, рослинами, відповідно підібраними МАФами та матеріалами в доповненні з існуючою архітектурою можуть повністю змінити ділянку, навіть візуально змінити простір: зробити його просторішим або затишнішим, заховати недоліки чи підкреслити переваги.

Озеленення приватної ділянки – це тривалий, відповідальний процес. Під час його організації необхідно враховувати не тільки підбір рослин, а й розміщення об'єктів благоустрою, мереж комунікацій, специфіку архітектури будинку, розу вітрів, інсоляцію, рельєф та тип ґрунтів.

Роль зелених насаджень полягає не лише в декоративному ефекті. Вони значно впливають на мікроклімат, знижують рівень запиленості й шуму, зменшують ерозійні процеси, сприяють покращенню емоційного стану людини [1]. Саме тому правильне планування озеленення набуває вагомого значення.

У межах сучасного ландшафтного проєктування все більшої актуальності набувають принципи сталого розвитку. Це, зокрема, використання місцевих, адаптованих рослин, що не потребують надмірного поливу та обробки пестицидами, а також проєктування таких композицій, які можуть взаємодіяти з природними екосистемами та підтримувати біорізноманіття [2].

Натуралістичні стилі стають популярними саме завдяки своїй здатності імітувати природні середовища, створюючи водночас естетично привабливий і екологічно збалансований простір.

Однією з провідних композиційних форм озеленення приватних ділянок є міксбордер. Його історія бере початок з англійських ландшафтів XIX століття, де він застосовувався як змішаний квітник із багаторічників. З плином часу міксбордери еволюціонували від чітких симетричних до асиметричних форм із вільним підбором рослин за кольором, фактурою, висотою та часом цвітіння [4]. У сучасному дизайні вони символізують природність, динаміку та багатофункціональність – виконують роль візуального акценту, розмежування зон, джерела нектару для комах-запилювачів.

Окрім міксбордерів, на сучасних присадибних ділянках часто використовують такі функціональні елементи благоустрою:

- розарій – традиційний декоративний елемент, історично представлений у регулярних садах Європи. У сучасному виконанні набув гнучкішої форми, поєднуючи троянди з іншими культурами, що забезпечують цвітіння та декоративність у міжсезоння [5];

- плодова частина – відображення сучасного тренду на самозабезпечення, екологічне садівництво та підтримку здорового способу життя;

- декоративний город – простір, де естетика поєднується з функціональністю. Завдяки використанню геометричних форм грядок та супутніх декоративних рослин досягається привабливий вигляд навіть утилітарної частини ділянки.

Реалізація подібних насаджень вимагає комплексного підходу – знань про біологічні особливості культур, принципів композиції, агротехнічних заходів та сезонного догляду.

РОЗДІЛ 2
ХАРАКТЕРИСТИКА ОБ'ЄКТУ ПРОЕКТУВАННЯ

2.1. Коротка історична довідка та місцезнаходження об'єкту проектування

Село Запрудка розташоване в межах Вишгородського району Київської області, у північній частині України. Населений пункт входить до складу Іванківської громади. За адміністративно-територіальним поділом село належить до зони Полісся – одного з найбільших природно-географічних регіонів країни, що охоплює північні області та вирізняється унікальними ландшафтними умовами. Станом на 2008 рік чисельність населення становила 879 осіб, а загальна площа – близько 250 га. Відстань до Києва – приблизно 90 км, до найближчого селища міського типу Іванків – близько 4 км.

Історія села має давнє походження. Перші згадки про поселення з назвою «Запрудичі» трапляються в письмових джерелах XV століття. За однією з версій, у давнину на ці землі переселяли вихідців із місць позбавлення волі, які згодом оселялися біля річки Прудка. Саме ця річка, що колись протікала поруч із селом, ймовірно, і дала назву населеному пункту. Історичні архіви свідчать, що у 1926 році в селі налічувалося понад 300 дворів, а кількість мешканців перевищувала 1200 осіб. На початку 1930-х років Запрудка була центром сільської ради, а у 1929 році внаслідок колективізації в селі було створено один із перших місцевих колгоспів, який отримав назву імені С. М. Кірова [6].

Природні умови села визначаються його розташуванням у межах Українського Полісся – регіону з високим рівнем лісистості, великою кількістю болотистих угідь, а також поширенням дерново-підзолистих і торф'яно-глейових ґрунтів. Клімат тут помірно континентальний з достатнім зволоженням, що створює сприятливі умови для вирощування широкого спектру як декоративних, так і сільськогосподарських культур. Характерною

рисою клімату є м’яке літо, помірно холодна зима та порівняно тривалий період вегетації.

Село Запрудка розташоване поблизу річки Тетерів – лівої притоки Дніпра. Це забезпечує стабільний рівень ґрунтових вод, сприяє збереженню вологості ґрунту та сприятливо впливає на ріст вологолюбної флори. Наявність поблизу лісових масивів і природних водойм формує додатковий буферний захист від вітрів, зменшуючи амплітуду температурних коливань упродовж року. Завдяки цьому у регіоні підтримується особливий мікроклімат, що є важливим фактором під час планування озеленення присадибної ділянки [7].

Рельєф території переважно рівнинний, з незначними перепадами висоти, типовими для зони Полісся. У межах ділянки можна спостерігати окремі природні зниження рельєфу, невеликі пагорби, а також перехідні форми, що дає змогу проектувати композиційно цікаві елементи ландшафтної організації: підпірні стінки, тераси, альпінарії тощо. Такий рельєф є зручним як для функціонального зонування, так і для декоративного оформлення ділянки з урахуванням природних особливостей.

Важливо зазначити, що територія Запрудки має екологічну цінність у межах локального середовища. Завдяки низькому рівню промислового навантаження та відносно невисокій щільності забудови, в межах населеного пункту збереглися значні фрагменти природного рослинного покриву. Це відкриває можливості для інтеграції природних форм у композиції ландшафтного дизайну, використання місцевих видів флори та створення біорізноманітних зон на території присадибної ділянки. Подібний підхід відповідає сучасним принципам екологічно збалансованого дизайну, що включає мінімізацію штучного втручання, використання регіональних ресурсів та збереження природного вигляду середовища [8].

Загалом, географічне положення села Запрудка, кліматичні та ґрунтові характеристики, історичні передумови формування просторової структури та природні особливості ландшафту створюють сприятливі умови для реалізації

різноманітних прийомів ландшафтного озеленення з урахуванням сучасних дизайнерських і екологічних підходів.

На рис. 2.1 наведено вихідну навколишню ситуацію об’єкта дослідження. Заїзд на території передбачається з вулиці Короленко.

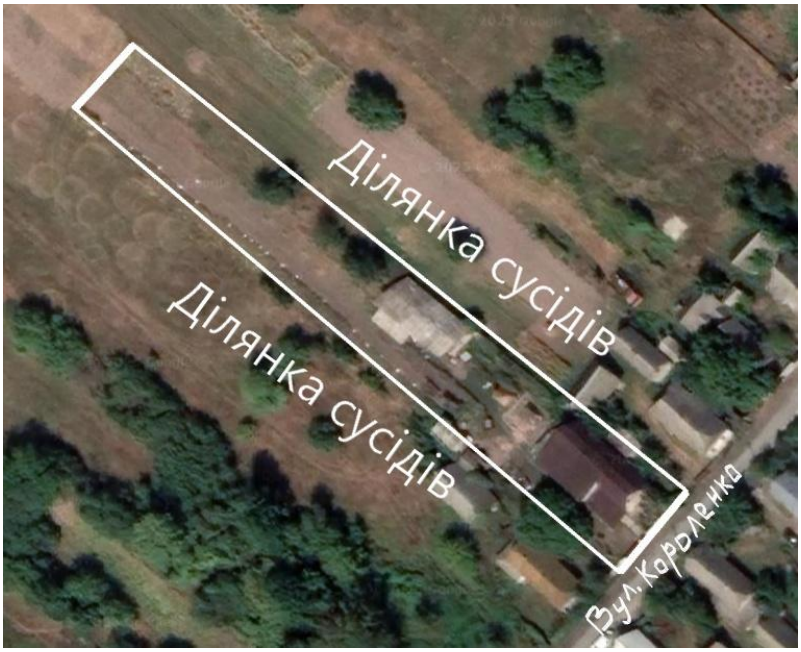

Рис. 2.1. Ситуаційна схема досліджуваної території (розроблено автором)

Загальний вигляд із внутрішнього простору ділянки на сусідні території проілюстровано на рис. 2.2.

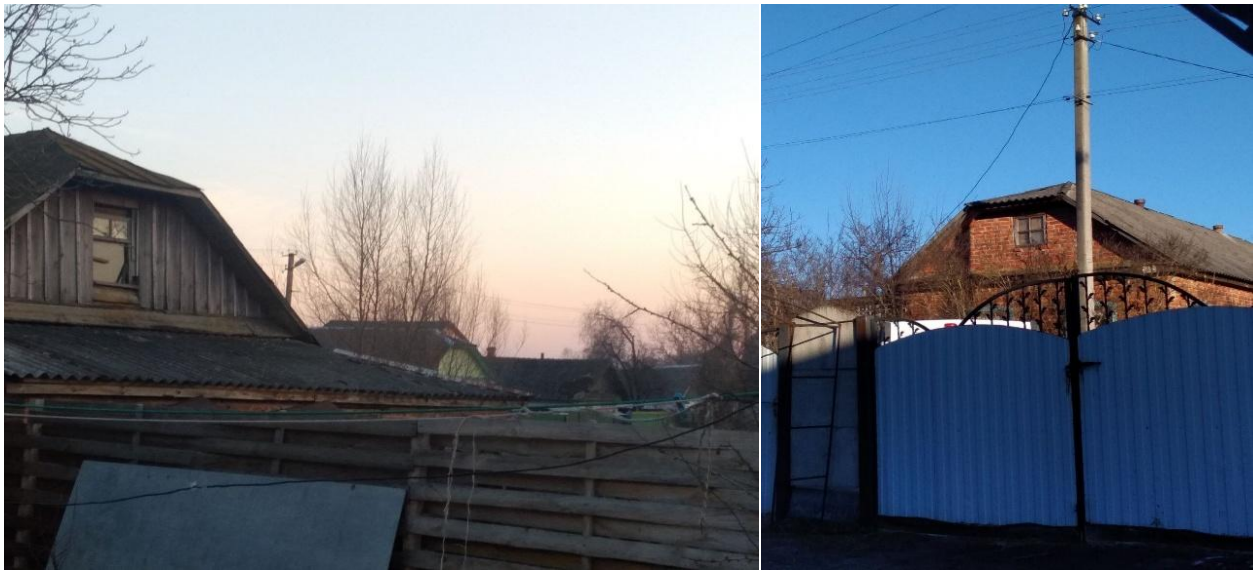

Рис. 2.2. Вид на сусідні ділянки (фото автора)

Ділянка межує із сусідніми приватними територіями, які наразі покинуті, або іноді використовуються господарями для зберігання речей. Має вузьковитягнуту прямокутну конфігурацію із північного сходу на південний захід, що безпосередньо впливатиме на прийняття проектних рішень в облаштуванні даної території.

2.2. Природно-кліматичні та мікрокліматичні умови району дослідження

Клімат Вишгородського району та Полісся загалом має помірно континентальний характер із притаманними для північних регіонів України особливостями. Для цієї місцевості характерні прохолодна зима, відносно нежарке літо та підвищена вологість, яка підтримується за рахунок значної кількості лісів і водойм. Середньорічна температура повітря становить +7…+8 °C. У літні місяці (червень–серпень) середні температурні показники тримаються в межах +17…+20 °C, хоча в окремі дні температура може сягати +30 °C. Узимку (грудень–лютий) середня температура опускається до -4…-6 °C, при цьому можливі короткочасні зниження до -15 °C і нижче [6].

Лісові масиви, характерні для Полісся, пом’якшують температурні коливання, знижуючи вплив холодних вітрів і створюючи локальний мікроклімат, м’якіший порівняно з відкритими територіями. Густа рослинність навколишніх лісів не лише захищає територію від вітру, а й підвищує вологість повітря, що особливо важливо для зростання вологолюбної флори [9].

Поліський регіон має відносно високий рівень опадів. Середньорічна їх кількість становить 600–750 мм, з максимумом у літній період, особливо в червні та липні. Ці умови є сприятливими для активної вегетації рослин. У холодний період року (листопад–березень) опади переважно мають вигляд дощу або снігу. Це сприяє накопиченню ґрунтової вологи, необхідної для підтримки природної екосистеми та зростання лісових, лугових і культурних рослин [10].

Рівень вологості повітря у селі Запрудка та його околицях є досить високим. Влітку середня відносна вологість становить 70–80%, а взимку підвищується до 85–90%. Такий рівень сприяє формуванню стабільного температурного режиму, позитивно впливає на фотосинтетичну активність рослин та дозволяє вирощувати широкий асортимент вологолюбних культур. Основні напрямки вітру – західні та північно-західні. Середня швидкість вітру становить 3–4 м/с. Завдяки лісовим насадженням швидкість вітру на окремих ділянках суттєво знижується, що варто враховувати при проектуванні озеленення: на відкритих просторах доцільно передбачити захисні лісосмуги або посадки вітрозахисних дерев і кущів [11].

Річна кількість сонячних годин у Вишгородському районі становить приблизно 1800–1900 годин. Найбільша кількість сонячних днів припадає на період з травня по серпень. У зимові місяці (листопад–січень) кількість сонячного світла значно зменшується, що необхідно враховувати під час підбору рослинного асортименту.

На території села Запрудка формується специфічний мікроклімат, зумовлений поєднанням водно-лісових ресурсів, відносно м’яких температур і високої вологості. Такий мікроклімат створює оптимальні умови для вирощування декоративних та плодово-ягідних рослин, зокрема вологолюбних і тіньовитривалих видів. Це дозволяє ефективно поєднувати природний потенціал місцевості з дизайнерськими підходами до ландшафтного облаштування [6].

Ґрунтовий покрив Запрудки представлений переважно дерново-підзолистими ґрунтами супіщаного типу, що є типовим для українського Полісся. Такі ґрунти характеризуються середньою родючістю, легкою кислотністю, хорошою водопроникністю та потребують періодичного внесення органічних добрив для покращення структури і поживного балансу [12].

Рельєф довкола Запрудки переважно рівнинний, проте зустрічаються незначні підвищення, пониження та хвилясті форми рельєфу. Важливим

природним чинником є близькість до річки Тетерів, що зумовлює підвищений рівень ґрунтових вод, особливо у весняний період після танення снігу. У зв'язку з цим при облаштуванні присадибної території слід враховувати потребу в дренажі та можливість періодичного підтоплення окремих зон [6].

На досліджуваній території рівнинний рельєф. Низовини займають близько 70% площі України, серед яких одна з найбільших – це Поліська [13], де знаходиться досліджувана ділянка. Вона має наявний рівнинний рельєф із відміткою абсолютної висоти 139 м над рівнем моря.

На досліджуваній ділянці ранкове сонячне світло надходить зі східного напрямку, що створює оптимальні умови для рослин, які віддають перевагу тіні в ранкові години. У другій половині дня світло переміщується на захід, забезпечуючи більш рівномірне освітлення протягом доби [14].

Вітровий режим ділянки визначають переважно вітри західного та північно-західного напрямків. Західні вітри домінують у осінньо-зимовий період. Холодні північно-західні вітри, що частіше дмуть взимку, можуть знижувати температуру на ділянці. У літній сезон спостерігаються теплі вітри південного та південно-східного напрямку, що підвищують вологість і температуру повітря, що позитивно впливає на ріст і розвиток рослин. Вітри зі сходу в регіоні є рідкісними і мають незначну інтенсивність, через що східна частина ділянки є менш захищеною від вітрового впливу, але їхній загальний вплив не є суттєвим [14].

2.3. Характеристика забудови

Вхідна частина досліджуваної ділянки складається із розпашних воріт для в'їзду/виїзду транспорту та хвіртки для проходу пішоходів (рис. 2.3), які виконані з металу червоного кольору; зі сторони вулиці обнесена огорожею із бетонних секцій, з інших сторін – з дерева.

Рис. 2.3. Вигляд на вхід приватної ділянки із вулиці Короленко та із середини (фото автора)

На присадибній ділянці загальною площею 25 соток наявні будівлі та споруди, що складають близько 12 %: житловий будинок, господарське приміщення, бесідка та гараж (рис. 2.4–2.8). Будинок має два поверхи, пластикові вікна, дах з андуліну. Господарське приміщення та гараж теж мають два поверхи. Господарське приміщення виконане з ракушняку й має дерев'яні вікна та двері, а гараж – із блоків. Всі споруди ще будуються.

Рис. 2.4. Фасади житлового будинку (фото автора)

Рис. 2.5. Вигляд існуючої бесідки (фото автора)

Рис. 2.6. Гараж (фото автора)

Рис. 2.7. Господарське приміщення (фото автора)

Рис. 2.8. Дрівник та город (фото автора)

Загальний вигляд та наявне просторове взаєморозміщення елементів благоустрою на території приватної садиби представлено на рис. 2.9., а існуючий баланс наведено в табл. 2.1. Сама територія й забудови в доброму стані.

Рис. 2.9. Схема існуючих елементів благоустрою (розроблено автором)

Таблиця 2.1

Існуючий баланс

№	Назва території	$м^2$	%
1	Будівлі та споруди	309	12,36
2	Город	1230	52,00
3	Газон	886	35,43
4	Існуючі насадження	6	0,23
	Дерева	6	0,23
	Всього	2500	100

Майже половину ділянки займає город, який не передбачається перепланувати чи оздоблювати декоративно. Дорожньо-стежкова мережа відсутня. Через те, що гараж та дрівник знаходяться дещо віддалено від в'їзду на ділянку, до них слід передбачити доступ автомобілів та іншого транспорту, такого як: мотоблок, трактор та скутери.

2.4. Аналіз існуючої рослинності

Існуючих рослин на ділянці не сильно багато, але вони у задовільному стані та плодоносять: горіх волоський *(Juglans regia* L.), абрикос звичайний (*Armeniaca vulgaris Lam.*), катальпа звичайна (*Catalpa bignonioides Walt.*).

Горіх волоський *(Juglans regia* L.). На ділянці він всього один (рис. 2.10-2.11). Має три стовбури, кожен з яких близько 40 см в діаметрі. Стан

задовільний. Плодоносить кожен рік, хоч і страждає від хрущів. Пересадки та обрізки не потребує. Крона накриває всю площу між гойдалкою та бесідкою, утворюючи місце для тіньолюбних рослин.

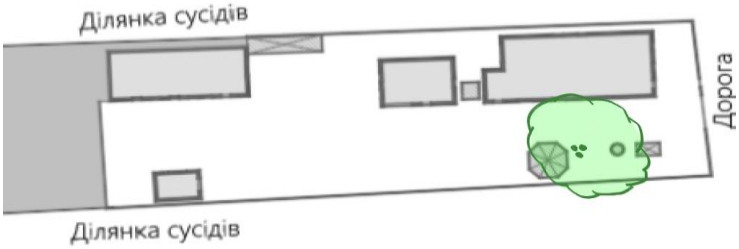

Рис. 2.10. Розміщення горіха на ділянці (розроблено автором)

Рис. 2.11. Волоський горіх на ділянці (фото автора)

Абрикос звичайний (Armeniaca vulgaris Lam.). На ділянці зростає їх три дерева (рис. 2.12-2.13). Одне на початку ділянки та має радіус стовбура 20 см, два інших між гаражем та господарським приміщенням та мають радіуси стовбура по 10 см. Вони у задовільному стані. Через постійні морози, не плодоносять вже декілька років. Обрізки та пересадки не потребують.

Рис. 2.12. Розміщення абрикосів на ділянці (розроблено автором)

Рис. 2.13. Абрикос звичайний на ділянці (фото автора)

Катальпа звичайна (*Catalpa bignonioides Walt.*) Їх на ділянці дві, знаходяться поруч з бесідкою (рис. 2.14). Мають добрий стан бо недавно посаджені. Діаметр стовбура 10 см. Пересадки та обрізки не потребують.

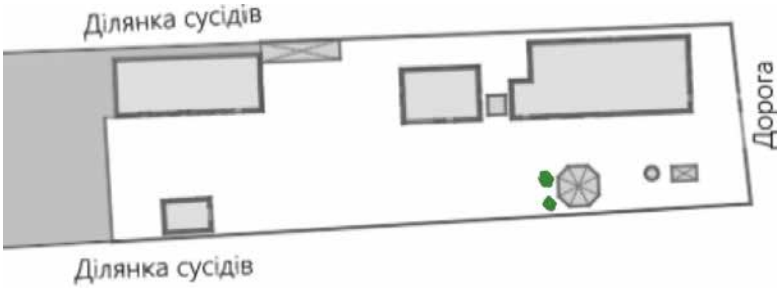

Рис. 2.14. Розміщення катальп на ділянці (розроблено автором)

Просторово існуючі дорослі деревні рослини знаходяться у різних частинах ділянки та мають задовільний стан. Вони не потребують пересадки чи обрізки та в подальшому будуть інтегровані в загальну ландшафтну композицію досліджуваного простору.

РОЗДІЛ 3
ЛАНДШАФТНО-ПЛАНУВАЛЬНЕ РІШЕННЯ ОБ'ЄКТУ ПРОЕКТУВАННЯ

3.1. Функціональне зонування території присадибної ділянки

Враховуючи вихідну ситуацію щодо наявних елементів житлової та господарської забудов, рослинності та побажань власника даної території, місця для відпочинку залишаються там, де й були, оскільки акцент зроблений більш на функціонал ділянки у вигляді декоративного городу, плодового саду, влаштуванні доріжок. Господарі хочуть, щоб на ділянці можна було не тільки відпочити, але й мати місце для роботи, не втрачаючи привабливого вигляду ділянки. Проектними пропозиціями передбачено розподіл території на шість функціональних зон (рис. 3.1).

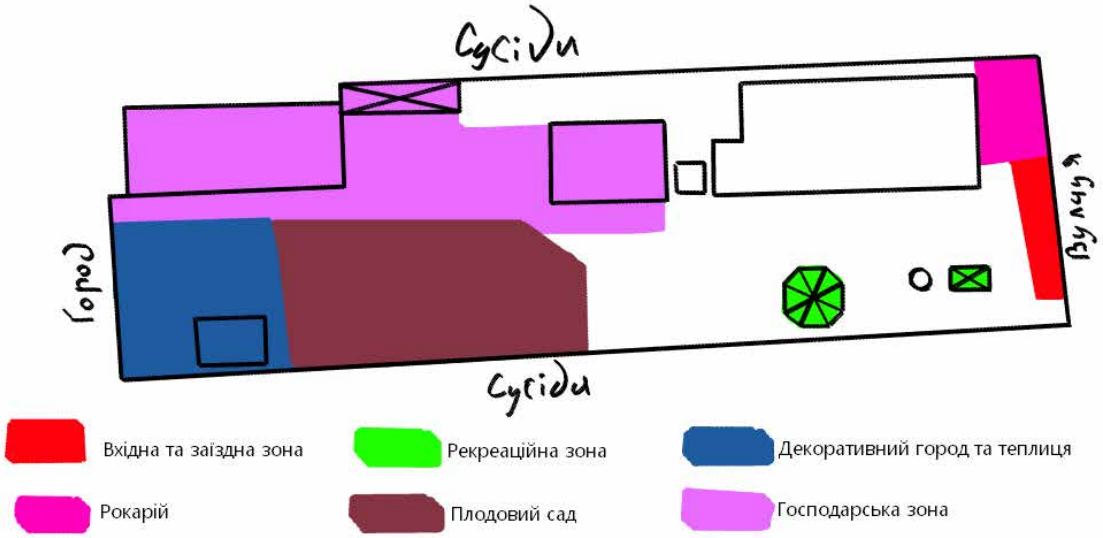

Рис. 3.1. Схема функціонального зонування (розроблено автором)

Основним елементом вхідної зони заплановано розарій (рис. 3.2–3.3). Арка і шпалери для троянд надають зоні романтичного характеру, створюючи відчуття затишку та витонченості (додаток А). Троянди тут виконують не тільки декоративну функцію, а й є частиною зонування: їхня

яскрава текстура і барви привертають увагу, виділяючи вхід у просторі. Арка слугує центральним елементом композиції, що робить перший акцент на всій ділянці.

Рис. 3.2. Заплановане розташування розарію перед будинком (фото автора)

Рис. 3.3. Розарій запланований (розроблено автором)

Розарій підтримують міксбордери, що знаходяться з протилежної сторони від нього, та складаються з декоративних трав, злакових і багаторічних рослин, таких як міскантус, очитки й так далі. Зелень і

різноманітність текстур у міксбордерах надають простору динамічності та змінюваності впродовж року (рис. 3.4). Декоративні кущі, такі як чубушник і бузок, додають зоні об'єму та аромату, їхні весняні та літні цвітіння створюють додаткові колірні акценти. Вони також виступають як живий екран, який підвищує рівень приватності на ділянці, особливо, якщо біля розарію розташовані вхідні ворота або паркан.

Рис. 3.4. Розарій запланований (розроблено автором)

Зона житлових і господарських споруд – це частина ділянки, яка має чітку структуру, що полегшує орієнтацію та забезпечує логічний зв’язок між ними. Важливим елементом зони є житловий будинок, який займає місце в нижній частині ділянки, що є вхідною. Поруч з ним висаджені різноманітні декоративні рослини, що підкреслюють архітектуру будинку та роблять його оточення більш привабливим. Використання декоративних кущів, таких як самшит, чубушник, гортензія створює відчуття доглянутості і порядку. Поруч із житловим будинком розташовано гараж, який обрамлений зеленими насадженнями для пом'якшення його архітектурної лінії. Зелені композиції допомагають інтегрувати господарські споруди в загальний ландшафтний дизайн, зменшуючи їхній візуальний вплив і зберігаючи загальний естетичний вигляд ділянки.

Дрівник розташований поряд з гаражем і є важливою господарською спорудою для зберігання дров. Він розташовується у зоні з найбільшим майданчиком з покриттям із плитки (типу «Старе місто»), яка забезпечує міцне і стійке покриття для регулярного використання. Майданчик може виконувати функцію місця для зберігання чи невеликих робіт, а також служить як додаткова зона для пересування між спорудами.

У господарській зоні господарський будинок служить як додаткове приміщення для зберігання садового інвентарю, що дозволяє підтримувати порядок на території. Розташування цієї споруди ближче до центру ділянки зручно для доступу з будь-якої частини території. Декоративні насадження навколо господарського будинку знижують його візуальний вплив, гармонійно вписуючи його в ландшафт. Багаторічники, низькорослі кущі та виткі рослини створюють зелений фон, що робить зону більш привабливою.

Зона теплиці та плодового саду. Теплиця (рис. 3.5) забезпечує можливість продовження вегетаційного періоду для різних культур, що є корисним в умовах клімату досліджуваного регіону (додаток А). Облаштування території навколо теплиці представлено на рис. 3.6.

Рис. 3.5. Вигляд існуючої теплиці (фото автора)

Рис. 3.6. Теплиця запланована (розроблено автором)

Даними проектними пропозиціями передбачено організацію модульного декоративного городу в контейнерах у просторі між теплицею та дерев'яною огорожею, що надасть організованого вигляду існуючим грядкам (рис. 3.7–3.9) для цінних овочевих та ягідних культур.

Рис. 3.7. Наявні грядки поблизу існуючої теплиці (фото автора)

Рис. 3.8. Запланований декоративний город (розроблено автором)

Рис. 3.9. Запланований декоративний город (розроблено автором)

Оточення теплиці – плодовий сад (рис. 3.10–3.12, що включає фруктові дерева. Ця зона не лише функціональна, але й естетична, створюючи привабливу композицію з квітучих і плодоносних дерев. При розміщенні дерев враховано необхідну відстань між ними для забезпечення гарної циркуляції повітря та достатнього доступу до сонячного світла. Це сприяє здоровому росту рослин і знижує ризик хвороб. Така структура плодового саду дозволяє підтримувати різноманіття рослин, забезпечуючи власників свіжими фруктами та ягодами впродовж усього сезону.

Рис. 3.10. Плодовий сад (розроблено автором)

Рис. 3.11. Прохід до теплиці повз плодовий сад (розроблено автором)

Рис. 3.12. Прохід до теплиці повз плодовий сад (розроблено автором)

У нижній частині ділянки розташована затишна зона відпочинку під великим існуючим горіхом, який надає густу тінь і створює прохолоду в літній період. Ця зона включає гойдалку, альтанку і колодязь (рис. 3.13–3.14).

Рис. 3.13. Існуюча гойдалка (фото автора)

Рис. 3.14. Зона відпочинку (розроблено автором)

Тіньолюбні рослини, такі як гортензії, барвінок, бадан і плющ, підсилюють атмосферу затишку і прихованості. Багатоярусні насадження забезпечують декоративний ефект протягом року, а плющ додає природної

«ковдри» вздовж огорожі. Вздовж парканів розташовані різноманітні декоративні рослини, що створюють зелений бар'єр і підвищують рівень приватності на ділянці. Плющ служить основним озеленювальним елементом, обплітаючи паркан і створюючи відчуття замкненості простору. Такі насадження формують природний кордон, який служить захистом від вітру та забезпечує комфортний мікроклімат.

3.2. Планувальна структура та влаштування дорожньо-стежкової мережі

Продумана мережа доріжок – це не просто логістика пересування, а органічна частина ландшафту, яка поєднує функціональність і візуальну цілісність простору (рис. 3.15).

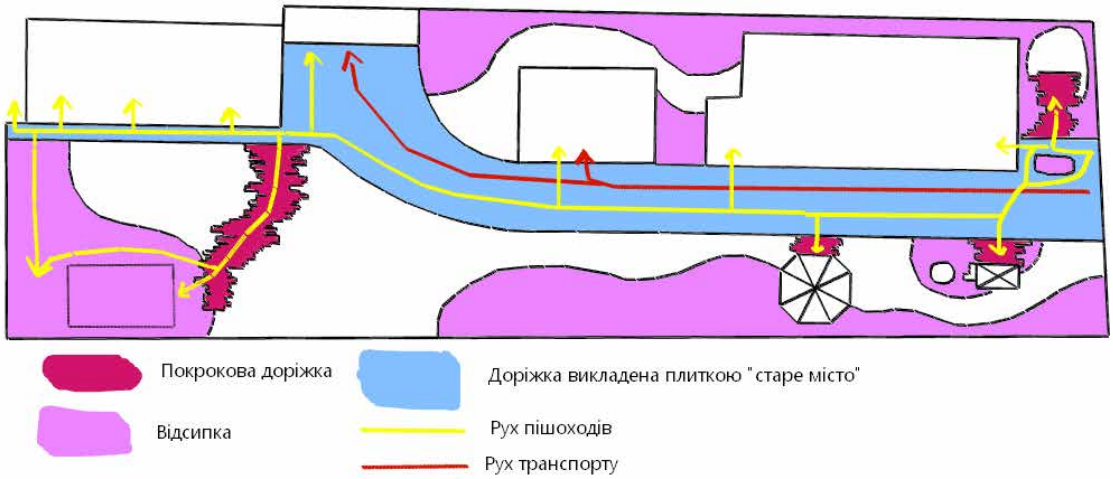

Рис. 3.15. Схема розташування доріжок та рух ними (розроблено автором)

Маршрути доріжок формувалися не за шаблоном, а відповідно до реальних сценаріїв пересування – між входом, будинком, місцем для відпочинку, господарськими спорудами. Це дозволило уникнути штучності та зберегти природну логіку простору. Частина доріжок отримала легкі вигини, які додали м’якості композиції й уникнули відчуття надмірної геометричності.

У запроектованому балансі території (табл. 4.1) відбулися значні зміни, пов’язані з організацією дорожньо-стежкової мережі. Якщо раніше у складі існуючого використання території взагалі не було доріжок, то у проектному рішенні ця категорія займає 301 м², що становить 12,06% від загальної площі ділянки.

Таблиця 4.1

Запроектований баланс території

№ пп	Назва території	Площа	
		$м^2$	%
1	Будівлі та споруди	309	12.36
2	Дороги та доріжки	301	12.06
3	Відсипка	121	4.84
4	Декоративні насадження	160	6.40
	Дерева	35	1.38
	Кущі	80	3.21
	Трав’янисті рослини та ліани	45	1.80
5	Газон	309	12.35
6	Город	1300	52.00
	Всього	2500	100

Влаштування доріжок дозволяє забезпечити зручний доступ до всіх основних функціональних зон – будівель, городу, декоративних насаджень та газонів, а також сприяє покращенню естетики та зручності експлуатації ділянки.

Таким чином, у порівнянні з існуючим станом, проект передбачає введення нової функціональної категорії благоустрою "дороги та доріжки", що раніше була відсутня, з чітко визначеною площею і значною питомою вагою в структурі використання території.

3.3. Використання малих архітектурних форм

На ділянці заплановані такі малі архітектурні форми: шпалери, арки та декоративні грядки. Шпалери призначені для витких рослини, такі як троянди, що потребують підтримки для правильного росту (рис. 3.16). Шпалери дозволяють забезпечити цю підтримку, створюючи вертикальні композиції. Завдяки шпалерам садові ділянки виглядають більш об'ємними, а також сприяють створенню природного затінку, що покращує мікроклімат у саду. Використання шпалер допомагає економити простір, підтримуючи порядок на ділянці та створюючи умовний поділ між зонами саду.

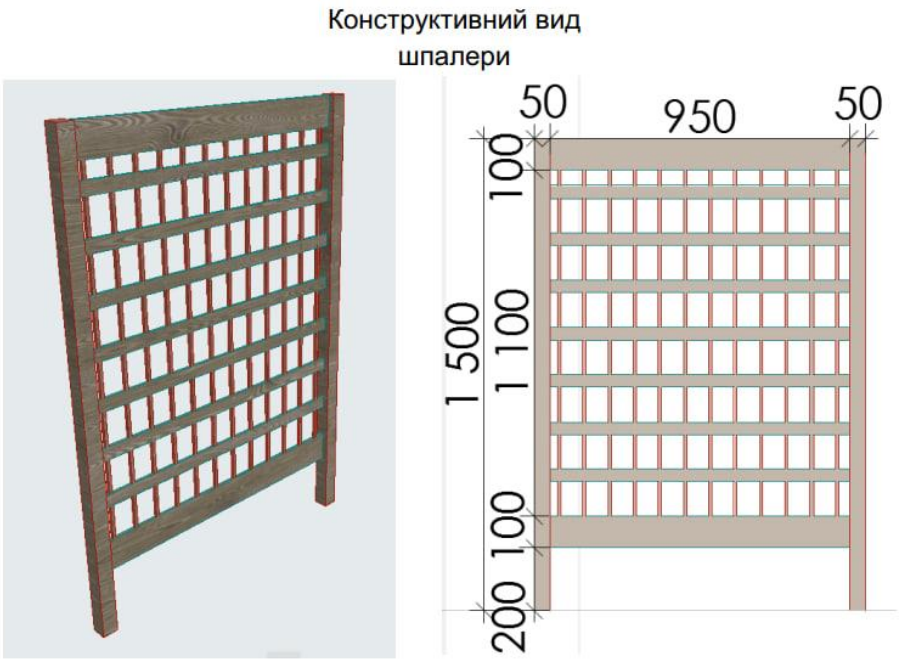

Рис. 3.16. Конструкція шпалери (розроблено автором)

Арки (рис. 3.17) планується встановити на вході до розарію та при вході на ділянку. Основною функцією арки є підтримка витких рослин та декоративне оформлення території, а також створення природного проходу. Це додає саду динамічності та унікальності, роблячи його більш цікавим. Арка з виткими трояндами стає центральним елементом саду, привертаючи увагу і надаючи атмосферу романтики та затишку.

Рис. 3.17. Конструкція арки (розроблено автором)

Модульні підняті грядки (рис. 3.18) дозволяють створювати композиції рослин, які зручні у догляді та мають охайний вигляд. Вони розділяють культури, що сприяє зручності у догляді та створює чітку структуру в ландшафті, додають глибини садовій композиції, а також дозволяють зробити рослини легкодоступними, полегшуючи догляд. Декоративні грядки будуть розташовані біля теплиці, доповнюючи естетичність цієї частини ділянки й додаючи зручності.

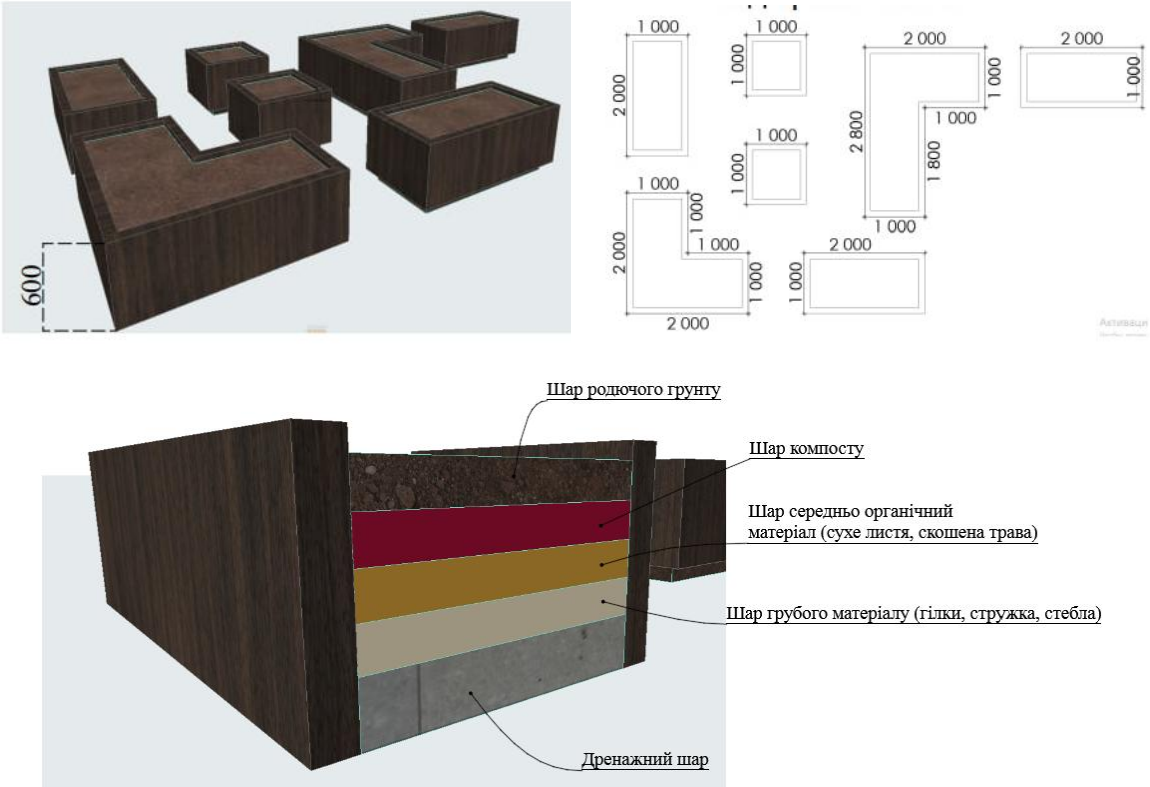

Рис. 3.18. Конструктивне рішення декоративних грядок (розроблено автором)

Запроектовані МАФи не мають важкої конструкції, але відіграють важливу, як естетичну (створення гармонійного ландшафтного дизайну з вертикальними та горизонтальними акцентами), так і функціональну (раціональне використання простору, легший догляд за рослинами) ролі на ділянці, а також підтримують логічне планування та забезпечують комфортність зон.

3.4. Підбір та обґрунтування асортименту рослин для різних видів насаджень

До групи листяних дерев (табл. 3.2) було обрано види, які добре адаптовані до кліматичних умов Полісся, зокрема яблуні декоративні та іргу Ламарка. Вони не тільки прикрашають територію, а й мають стійкість до змінних умов клімату, добре переносять морози, притаманні регіону, та сприяють залученню місцевої фауни (комах, птахів). Наприклад, яблуня декоративна 'Sugar Tyme' (*Malus 'Sugar Tyme'*) забезпечує декоративність весною під час цвітіння та приваблює бджіл, що важливо для підтримки екосистеми саду.

Таблиця 3.2

Коротка характеристика запроектованих листяних дерев

Назва рослини українська/ латинська.	Опис	Умови вирощування
Яблуня декоративна 'Sugar Tyme' (*Malus 'Sugar Tyme'*) Кількість - 3 шт.	Невелике дерево з білими квітами навесні. Восени з'являються маленькі червоні плоди, які зберігаються до зими.	Віддає перевагу сонячним ділянкам і добре дренованим ґрунтам.
Яблуня торінго 'Scarlett' (*Malus toringo 'Scarlett'*) Кількість - 2 шт.	Компактне дерево з рожевими квітами. Плоди яскраво-червоного кольору, декоративні в осінній період.	Добре росте на сонці або в півтіні, не вибаглива до ґрунту.
Ірга Ламарка *(Amelanchier lamarckii F.G.Schneid.)* Кількість - 5 шт.	Невелике дерево або кущ із білими запашними квітами навесні. Влітку з'являються їстівні темно-сині плоди. Восени листя забарвлюється в яскраві жовто-червоні тони.	Добре росте на сонці або в напівтіні. Невибаглива до ґрунту, але віддає перевагу дренованим.

Джерело: розроблено автором на основі інформаційних ресурсів [15,16,17]

Листяні кущі (табл. 3.3), такі як бузок (*Syringa microphylla 'Superba'*) і спірея (*Spiraea cinerea 'Grefsheim'*), висаджуються в міксбордерах, створюючи багаторівневі квітучі зони. Бузок, наприклад, є стійким до загазованості, що дозволяє висаджувати його біля зон відпочинку та доріжок. Спірея відрізняється рясним цвітінням навесні та невибагливістю до ґрунтів, що забезпечує легкість у догляді.

Таблиця 3.3

Коротка характеристика запроектованих листяних кущів

Назва рослини українська/латинська	Опис	Умови вирощування
Спірея сіра 'Grefsheim' (*Spiraea cinerea 'Grefsheim'*) Кількість - 6 шт.	Кущ з дрібними білими квітами, які рясно вкривають гілки навесні.	Невибаглива до умов ґрунту, витримує напівтінь.
Бузок дрібнолистий 'Superba' (*Syringa microphylla 'Superba*') Кількість - 2 шт.	Кущ з рожевими ароматними квітами, які тримаються довго.	Любить сонце, стійкий до посухи.
Чубушник 'Dame Blanche' (*Philadelphus 'Dame Blanche'*) Кількість - 5 шт.	Кущ з білими, ароматними квітами, які цвітуть на початку літа.	Добре переносить півтінь, невибагливий до ґрунтів.
Півонія деревовидна 'Heze Red' (*Paeonia suffruticosa 'Heze Red'*) Кількість - 5 шт.	Кущ з великими червоними квітами, які цвітуть навесні.	Потребує родючого, добре дренованого ґрунту.
Гортензія крупнолистат'G. Vicomtesse de Vibraye' *(Hydrangea macrophylla 'G. Vicomtesse de Vibraye')* Кількість - 3 шт.	Кущ з великими суцвіттями, які змінюють колір залежно від кислотності ґрунту.	Добре росте у вологому ґрунті, віддає перевагу напівтіні.
Гортензія крупнолиста 'Endless Summer The Bride' (*Hydrangea macrophylla 'Endless Summer The Bride')* Кількість - 4 шт.	Білий сорт гортензії, цвіте довго і рясно.	Потребує вологого ґрунту і напівтіні.
Смородина червона 'Jonkheer Van Tets' (*Ribes rubrum 'Jonkheer Van Tets'*) Кількість - 4 шт.	Кущ зі смачними червоними ягодами, які дозрівають влітку.	Вимагає сонця, добре дренованого ґрунту.
Малина 'Himbo Top' (*Rubus idaeus 'Himbo Top'*) Кількість - 10 шт.	Високопродуктивний сорт з великими червоними ягодами.	Потребує родючого ґрунту, сонця.
Смородина чорна 'Oriana' (*Ribes nigrum 'Oriana')* Кількість - 5 шт.	Сорт з великими ягодами чорної смородини.	Любить сонце, помірний полив.
Самшит вічнозелений (*Buxus sempervirens L.*) Кількість - 8 шт.	Кущ з дрібними листками, який можна підстригати у різні форми.	Витримує тінь, потребує постійного зволоження.

Джерело: розроблено автором на основі інформаційних ресурсів [18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27]

Трав'янисті рослини (табл. 3.4). До асортименту трав'янистих рослин входять багаторічні культури, такі як лаванда (*Lavandula x intermedia 'Phenomenal')*, шавлія (*Salvia nemorosa 'Caradonna'*), ірис (*Iris 'Moon Silk'*), які відомі своєю стійкістю до посухи та здатністю виживати в умовах мікроклімату даного регіону. Більшість з них не вимагають особливого догляду, стійкі до хвороб, що полегшує підтримку декоративного вигляду саду протягом всього сезону.

Таблиця 3.4

Коротка характеристика запроектованих трав'янистих рослин

Назва рослини українська/ латинська	Опис	Умови вирощування
Бадан серцелистий 'Eroica' (*Bergenia cordifolia 'Eroica'*) Кількість - 4 шт.	Листя великих розмірів, рожеві квіти.	Добре росте в тіні, витримує посуху.
Лаванда середня 'Phenomenal' (*Lavandula x intermedia 'Phenomenal')* Кількість - 17 шт.	Фіолетові квіти, сріблясті листя.	Потребує сонця, дренажу.
Шавлія дібровна 'Caradonna' (*Salvia nemorosa 'Caradonna')* Кількість - 10 шт.	Фіолетові квітки на довгих квітконосах.	Сонячні ділянки, помірний полив.
Ірис 'Moon Silk' (*Siberica 'Moon Silk')* Кількість - 34 шт.	Блідо-жовті квітки.	Потребує вологого ґрунту.
Ірис 'Kabluey' (*Sibirica 'Kabluey'*) Кількість - 30 шт.	Яскраво-сині квіти.	Вологий ґрунт, напівтінь.
Гіпсофіла 'Flamingo' (*Gypsophila 'Flamingo'*) Кількість - 36 шт.	Дрібні рожеві квітки.	Легка, дренована земля.
Чебрець повзучий 'Albus' (*Thymus serpyllum 'Albus')* Кількість - 282 шт.	Невисокий, з білими квітами, покривна рослина.	Витримує сухі ґрунти.
Барвінок великий 'Variegata' (*Vinca major 'Variegata'*) Кількість - 20 шт.	Зелене листя з білою облямівкою.	Напівтінь, тінь.

Джерело: розроблено автором на основі інформаційних ресурсів [28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35]

Злакові рослини (табл. 3.5). До запроектованих злакових відносяться види, як-от щучник дернистий (Deschampsia cespitosa 'Goldschleier') та міскантус китайський (Miscanthus sinensis 'Little Kitten'). Вони підсилюють декоративний ефект саду своїм елегантним виглядом, додаючи легкість та

структуру композиціям. Злаки мають добру морозостійкість та витривалість, що дозволяє використовувати їх у міксбордерах і декоративних насадженнях без значних витрат на догляд.

Таблиця 3.5

Коротка характеристика запроектованих злакових рослин

Назва Українська/ Латинська	Опис	Умови вирощування
Щучник дернистий 'Palava' (*Deschampsia cespitosa 'Palava'*) Кількість - 8 шт.	Трав'яниста рослина з м'якими, тонкими листками та декоративними квітковими колосками, що мають сріблястий або золотистий відтінок. Влітку цвіте, утворюючи ефект легкого "туману" над клумбою.	Віддає перевагу добре зволоженому ґрунту і напівтіні, але може рости і на сонці. Морозостійка.
Щучник дернистий *'Goldschleier' (Deschampsia cespitosa 'Goldschleier')* Кількість - 26 шт.	Сорт із золотистими квітковими колосками, які створюють яскравий акцент у саду. Листя утворює компактний кущик, а квітконоси піднімаються вгору.	Любить вологі ґрунти і часткову тінь, але може рости і на сонячних ділянках.
Осока коричнювата 'Lady Sunshine' (*Carex brunnea 'Lady Sunshine'*) Кількість - 15 шт.	Невеликий компактний злак з вузькими листками, які мають темно-зелений колір з кремовими смугами. Створює яскравий контраст у саду.	Найкраще росте у півтіні або на сонячних ділянках з добре зволоженим ґрунтом.
Аїр злаковидний 'Ogon' (*Acorus gramineus 'Ogon'*) Кількість - 13 шт.	Вічнозелена рослина з вузькими лінійними листками жовто-зеленого кольору. Дуже декоративний і стійкий злак.	Віддає перевагу вологим або болотистим ґрунтам, добре росте як на сонці, так і в півтіні.
Імперата циліндрична 'Red Baron' *(Imperata cylindrica 'Red Baron')* Кількість - 12 шт.	Відомий злак з яскраво-червоними верхівками листя, які надають йому надзвичайного декоративного вигляду. Восени листя набуває ще насиченішого червоного кольору.	Вимагає добре дренованого ґрунту і сонячного місця. Не любить застою води.
Колосняк піщаний *(Leymus arenarius)* Кількість - 22 шт.	Високий злак із синьо-зеленим листям, яке надає рослині сріблястого відтінку. Росте кущиком, формує колоски, що додають рослині додаткової декоративності.	Добре росте на сухих ґрунтах, витримує піщані і кам'янисті ділянки, стійкий до засухи.
Міскантус китайський 'Little Kitten' *(Miscanthus sinensis 'Little Kitten')* Кількість - 12 шт.	Компактний сорт міскантуса з вузькими листками і декоративними суцвіттями-метеликами, які з'являються восени. Суцвіття мають сріблястий або мідний відтінок.	Віддає перевагу сонячним місцям і добре дренованому ґрунту.

Джерело: розроблено автором на основі інформаційних ресурсів [36, 37, 38, 39, 40, 41, 42]

Виткі рослини, зокрема плющ звичайний (*Hedera helix 'Chicago'*) та троянди плетисті, використовуються для вертикального озеленення та створення затишних куточків. Плющ є тіневитривалим, що дозволяє застосовувати його для декорування затінених ділянок. Плетисті троянди слугують прикрасою арок та шпалер, створюючи романтичну атмосферу.

Таблиця 3.6

Коротка характеристика запроектованих ліан

Назва Українська/ Латинська	Опис	Умови вирощування
Плющ звичайний 'Chicago' *(Hedera helix 'Chicago')* Кількість - 21 шт.	Вічнозелена ліана з глянцевими зеленими листками, які можуть утворювати щільний килим або підійматися на опору. Добре підходить для вертикального озеленення.	Любить затінені місця, вологий, але добре дренований ґрунт. Стійкий до різних умов.
Троянда плетиста 'Dukat' *(Rosa 'Dukat')* Кількість - 8 шт.	Плетиста троянда з яскраво-жовтими, ароматними квітами, які цвітуть протягом літа. Листя темно-зелене, контрастує з квітами.	Вимагає сонячного місця, помірного поливу, родючого і дренованого ґрунту.
Троянда шраб 'Wellenspiel' (Rosa 'Wellenspiel') Кількість - 4 шт.	Високоросла троянда з великими ароматними квітами ніжно#рожевого кольору, що цвітуть протягом літа. Має густе листя.	Віддає перевагу сонячним місцям з добре дренованим ґрунтом, потребує регулярного поливу.
Троянда чайно-гібридна 'Papageno' (Rosa 'Papageno') Кількість - 4 шт.	Чайно-гібридна троянда з великими квітами малиново-червоного кольору з білими смугами. Квітки мають виразний аромат.	Любить сонце і родючий, добре дренований ґрунт. Потребує захисту від вітру.

Джерело: розроблено автором на основі інформаційних ресурсів [43, 44, 45, 46]

Отже, даними проектними пропозиціями на ділянці загалом заплановано 3 види листяних дерев, 10 видів листяних кущів, 8 видів багаторічників, 7 види злакових та 4 види витких рослин. Переважаючими за кількістю на ділянці будуть кущі, частина з яких плодові.

3.5. Динаміка декоративності запроектованих рослин

Весною досягають піку декоративності більшість запроектованих листяних дерев і кущів (рис. 3.19.). Яблуні ‘Sugar Tyme’ та ‘Scarlett’ рясно вкриваються цвітом, створюючи виразні вертикальні акценти. Ірга Ламарка привертає увагу білим цвітінням, тоді як спірея сіра ‘Grefsheim’ і бузок ‘Superba’ формують об’ємні квітучі хмари. У трав’янистому ярусі естетику підтримують бадан ‘Eroica’ з розетками темно-зеленого листя й ніжно-рожевими квітами, барвінок ‘Variegata’ зі строкатим листям і фіолетовими квітками, а також чебрець повзучий, що створює ароматний килим. Злакові рослини, як щучник ‘Palava’ чи осока ‘Lady Sunshine’, починають проявляти декоративність завдяки свіжому листю.

Рис. 3.19. Декоративність запроектованих насаджень весною (розроблено автором)

Улітку рослини набирають максимального об'єму, забарвлення стає глибшим, а структури – чіткішими (рис. 3.20–3.21). Гортензії крупнолисті ‘Vicomtesse de Vibraye’ та ‘Endless Summer The Bride’ рясно вкриваються великими рожевими, блакитними та білими суцвіттями, що тримаються до осені. Катальпа з великим серцеподібним листям і білими квітами формує

яскравий просторовий акцент. Троянди ‘Dukat’, ‘Wellenspiel’ і ‘Papageno’ квітнуть хвилями, забезпечуючи безперервний колір, а лаванда ‘Phenomenal’ – має виражений та приємний аромат з вузькими фіолетовими суцвіттями. Шавлія, гіпсофіла й обидва іриси – ніжно-жовтий ‘Moon Silk’ і насичено-синій ‘Kabluey’ – додають глибини та фактурності.

Рис. 3.20. Декоративність запроектованих насаджень літом (розроблено автором)

Рис. 3.21. Цвітіння однієї з композицій літом (розроблено автором)

У цей період декоративність підтримується також плодами – червоні грони смородини, стиглі ягоди малини, соковите листя горіха й абрикоса створюють смачні та привабливі акценти. Злакові культури, зокрема міскантус, щучник, імперата й колосняк, надають композиціям легкості та динаміки. Навіть без цвітіння самшит, плющ та осока формують стабільну основу завдяки насиченій зелені.

Осінню рослини мають теплі кольори та глибину фактур. Дерева і кущі змінюють колір листя, демонструючи відтінки жовтого, помаранчевого, червоного та пурпурового (рис. 3.22).

Рис. 3.22. Декоративність осінню (розроблено автором)

Яблуня ‘Scarlett’ і ірга Ламарка приваблюють своїм вогняним кольором, а півонія деревовидна та горіх волоський додають жовтих акцентів. Плоди, що залишаються на гілках, як у яблуні ‘Sugar Tyme’, підсилюють декоративність, навіть після опадання листя. Імперата ‘Red Baron’ у цей період досягає максимального насичено-червоного відтінку, міскантус ‘Little Kitten’ та щучник зберігають структуру завдяки сухим суцвіттям. Осока й колосняк надають текстурності та м’якості. Навіть рослини, які вже завершили активне

цвітіння, продовжують зберігати декоративність завдяки кольору листя чи формі куща.

У зимовий період (рис. 3.23) головну роль відіграють вічнозелені елементи – самшит із щільним темно-зеленим листям, плющ ‘Chicago’ і барвінок ‘Variegata’, який навіть під снігом зберігає яскраву облямівку листя. Осока ‘Lady Sunshine’ залишається декоративною завдяки строкатому листю, а сухі суцвіття імперати, міскантуса, щучника та колосняка надають посадкам графічності й об’єму. Окремі дерева, як яблуня ‘Sugar Tyme’, зберігають дрібні плоди на гілках, створюючи акценти в зимовому пейзажі. Хоча кольори зменшуються, а активна вегетація припиняється, ділянка зберігає стиль та естетику завдяки формам, текстурам і вічнозеленим елементам.

Рис. 3.23. Декоративність зимою (розроблено автором)

Таким чином, весною домінують цвітучі дерева й кущі, влітку – багаторічники та злаки, восени – яскраве осіннє забарвлення та декоративні плоди, а взимку – вічнозелені та структурні елементи. Такий підхід гарантує естетичну стабільність і різноманітність зовнішнього вигляду упродовж усього року.

РОЗДІЛ 4
ТЕХНІЧНІ ТА АГРОТЕХНІЧНІ ЗАХОДИ ПРИ СТВОРЕННІ ОБ'ЄКТУ

4.1. Влаштування дорожньо-стежкової мережі

Що стосується покриття, то ключовим рішенням стало використання фігурної тротуарної плитки типу «Старе місто». Цей матеріал поєднує високу міцність з естетикою, що нагадує класичну європейську бруківку. Нерівні контури країв, комбінація плит різної форми та приглушені природні кольори роблять таку доріжку органічною в середовищі саду, особливо в поєднанні з рослинністю та дерев'яними елементами оформлення. Практична перевага – легкість у заміні окремих елементів і стійкість до сезонних коливань температури [47]. У процесі влаштування доріжок важливо дотриматися правильного шару основи (рис. 4.1): піщано-щебеневої підсипки з ущільненням. Це забезпечить стабільність покриття й уникнення деформацій з часом. У місцях, що найбільш інтенсивно використовуються (вхід, підхід до тераси), плитка розміщувалася щільніше, тоді як у декоративних зонах дозволялися вставки із зелені або гравію.

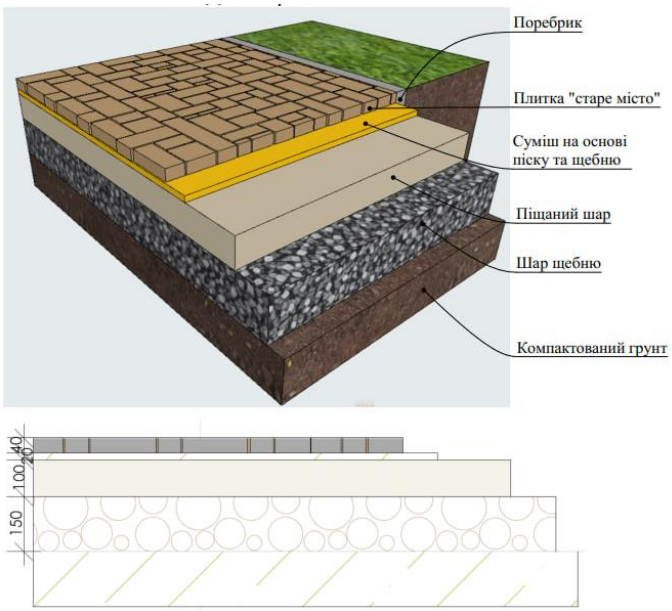

Рис. 4.1. Вкладання плитки (розроблено автором)

Також на ділянці запроектована покрокова доріжка 900 на 300 та відсипка. Відсипка займає 121.05 м^2. Доріжка та покрокові плити займають разом 301.44 м^2. Догляд за доріжками зводиться до періодичного прибирання сміття, миття плитки та при потребі — оновлення міжплиткових швів. У випадках обростання плит мохом або водоростями їх очищують вручну або з використанням щітки й води.

Таким чином, доріжки стали не лише функціональними сполученнями між зонами, а й повноцінними елементами дизайну, що підтримують загальний настрій саду – стриманої природності з нотками старовинної європейської класики.

4.2. Влаштування системи поливу

Система автоматичного поливу включає насос потужністю в 7 кубів, що дає змогу створювати досить великі зони поливу. При поливі вийшло 3 зони каплі та 3 зони форсунок, через це буде поставлений контролер зовнішній на 8 зон, а біля нього й сенсор дощу, який припинить роботу контролера при появі вологи. Нічого страшного, що залишається 2 не використані зони, можливо, у майбутньому вони знадобляться. Форсунки заплановано використовувати MP 1000 та MP 2000, радіусом від 90 до 360, MP 3000 не знадобився, бо площі з газоном не сильно великі. Гідрант для такої ділянки планується лише один. За допомогою гідранта можна мати доступ до води, знаходячись в кінці ділянки.

Від насосу йде 32-а труба, яка ще називається магістральна, що доводить воду до клапанів, а ті в свою чергу дають її на зону по 25-й трубі. 25-ї труби виходить 400 метрів, а 32-ї 70 метрів. Крапельної труби, що кладеться безпосередньо на самі клумби під рослини, 750 метрів довжиною, але зазвичай, при реалізації, використовується її трішки менше й залишається запас. Закладної труби 8 метрів. Закладна труба слугує для захисту

комунікацій під мощенням. Живкового кабелю вийшло сімдесят метрів, як і магістральної, бо шлях у них однаковий, що тягнеться до клапанів.

Серед широкого асортименту обладнання для автоматизованого поливу, особливе місце займає продукція американської компанії Hunter Industries, яка вже багато років є одним з лідерів у сфері іригаційних технологій. Обладнання цієї фірми вирізняється надійністю, високою якістю виконання та продуманістю технічних рішень, що дозволяє забезпечити ефективне й економне використання водних ресурсів [48].

Для облаштування системи поливу було використано компоненти саме цієї торгової марки, зокрема роторні дощувачі, електромагнітні клапани, контролери та датчики вологості (рис. 4.2). Однією з переваг використання продукції Hunter є можливість гнучкого налаштування режимів поливу відповідно до потреб конкретної ділянки. Сучасні контролери компанії забезпечують індивідуальне програмування для різних зон, що дає змогу враховувати відмінності в рельєфі, типі рослинності та рівні освітлення [48]. Також передбачена інтеграція з метеостанціями або датчиками дощу, які автоматично зупиняють полив у разі несприятливих погодних умов, що додатково підвищує ресурсну ефективність системи.

Рис. 4.2. Спорядження для системи автоматичного поливу [48].

Завдяки модульності обладнання, системи Hunter легко масштабуються, що дозволяє реалізовувати проєкти різної складності – від невеликих приватних газонів до великих комерційних об’єктів. Крім того, технічна підтримка та доступність комплектуючих на ринку роблять вибір на користь

цієї фірми виправданим як з точки зору інженерної надійності, так і з погляду довгострокової експлуатації [48].

4.3. Агротехніка влаштування та догляд за запланованими насадженнями

Підготовка ділянки до висадження декоративних зелених насаджень починається з повного очищення території від будівельного сміття, бур'янів та дернини. Далі проводиться глибоке перекопування ґрунту на глибину 30–40 см із додаванням органічних добрив (перегній або компост у кількості 8–10 кг на м²) та мінеральних добавок – суперфосфату й сульфату калію (30–50 г/м²), залежно від потреб майбутніх рослин [49]. Якщо ґрунт важкий, глинистий, додається пісок для покращення аерації; якщо надто легкий – домішується чорнозем або глина [49].

Для посадки дерев готуються ями глибиною 60–80 см і шириною, що перевищує діаметр кореневої системи в 1,5 раза. Для кущів – глибина 40–60 см. У нижній частині ями влаштовується дренажний шар з щебеню або крупного піску товщиною 10–15 см – це особливо важливо на важких ґрунтах із ризиком застою води [50]. Після встановлення саджанця виконується ущільнення ґрунту навколо кореневої шийки й рясний полив (10–20 літрів на рослину), після чого ділянка мульчується шаром 5–7 см (торф, кора, деревна стружка) для збереження вологи та зменшення росту бур'янів [50].

Подальший догляд за насадженням включає регулярний полив у ранкові або вечірні години, внесення добрив відповідно до фаз вегетації, санітарне та формувальне обрізування, а також використання біологічних засобів захисту рослин у разі появи шкідників. Теплолюбиві види перед настанням заморозків потребують укриття – агроволокном або хвойним лапником [51]. Важливим є постійний візуальний контроль за станом посаджених рослин: зміни кольору листя, відсутність приросту, ослаблення цвітіння можуть свідчити про нестачу вологи, світла чи невідповідність місця зростання виду [51].

У міксбордерах рослини висаджуються щільно, з урахуванням їхнього розміру в дорослому стані, часу цвітіння та декоративних якостей. Компонування здійснюється у три плани: на передньому висаджуються низькорослі культури (кинджали, очитки, герані), в центрі – середньорослі (лілейники, лаванда), а на задньому – високорослі декоративні трави, мальви, дельфініуми [52]. Добре працює поєднання багаторічників із декоративно-листяними культурами, що утримують структуру композиції після завершення цвітіння.

Розарії формуються як окремі композиційні осередки або частини змішаних насаджень. Для цього вибираються ділянки з добрим дренуванням, pH ґрунту 6,5–7,0. Висаджуються переважно чайно-гібридні, флорибунда, англійські та паркові троянди. Посадка здійснюється навесні або восени, на відстані 30–70 см залежно від сили росту сорту. Регулярний полив під корінь, мульчування, внесення комплексних добрив і щорічна обрізка забезпечують рясне цвітіння і здоров’я кущів [53].

4.4. Влаштування газонного покриття

Влаштування газону є одним із ключових етапів при створенні естетично привабливого та функціонального ландшафтного простору. Правильно закладений газон не лише покращує зовнішній вигляд території, але й виконує важливі екологічні функції: знижує запиленість повітря, сприяє збереженню вологи в ґрунті та зменшує рівень шуму. Процес влаштування газону починається з ретельної підготовки ділянки, яка передбачає очищення території від сміття, вирівнювання рельєфу та створення сприятливих умов для росту трав’яного покриву [54].

Особливу увагу приділяють стану ґрунту, адже саме від його структури й поживності залежить якість і довговічність майбутнього газону. Перед посівом рекомендується провести агротехнічне оброблення ґрунту – зокрема

перекопування або фрезерування, що сприяє поліпшенню аерації й дренажу. За необхідності у ґрунт додають органічні добрива або пісок, якщо він надмірно глинистий, аби поліпшити водопроникність та уникнути застою вологи. Особливо важливо забезпечити рівномірне вирівнювання поверхні, оскільки навіть незначні нерівності можуть спричинити утворення калюж або нерівномірне проростання трави. В окремих випадках доцільним є використання геотекстилю для запобігання проростанню бур'янів, а також створення дренажних шарів, якщо ділянка має підвищений рівень ґрунтових вод [55].

Після підготовки ділянки здійснюється посів газонної трави. Склад травосуміші добирають з урахуванням призначення газону, кліматичних умов та типу ґрунту. Найчастіше до складу сумішей входять такі види, як райграс багаторічний, костриця червона, мітлиця тонка тощо. Посів проводиться вручну або за допомогою сівалки, з наступним прикочуванням ділянки для забезпечення контакту насіння з ґрунтом. Упродовж перших тижнів важливо забезпечити регулярний полив, особливо в посушливі періоди, що сприяє дружньому проростанню трав. Поява перших сходів зазвичай спостерігається через 7–14 днів після посіву, залежно від погодних умов та обраної суміші. У цей період особливо важливо уникати витоптування ділянки, щоб не пошкодити молоді паростки. Перший покіс виконують тоді, коли трава досягає висоти близько 8–10 см, скорочуючи її до 4–5 см. Надалі догляд за газоном включає регулярне косіння, полив, а також підживлення мінеральними добривами відповідно до потреб рослинного покриву [55].

Таким чином, створення якісного газону – це послідовний і трудомісткий процес, що потребує дотримання технологічних вимог на кожному етапі. Водночас, ретельно закладений газон стане довговічним елементом озеленення, що гармонійно поєднує декоративність та практичну користь.

ВИСНОВКИ

У процесі виконання кваліфікаційної роботи було всебічно опрацьовано питання просторової організації та озеленення присадибної ділянки з урахуванням природних регіональних особливостей і сучасних принципів ландшафтного дизайну.

1. Проаналізовано основні сучасні підходи до формування функціонального та декоративного середовища на приватній території. Особливу увагу приділено принципам зонування, адаптації планувальних рішень до природних умов, гармонізації озеленення з архітектурним середовищем. У результаті опрацювання теоретичних матеріалів обґрунтовано доцільність використання міксбордера як базової композиційної форми, що дозволила поєднати декоративність, гнучкість у підборі рослин і природність у сприйнятті. Також визначено функціональне наповнення інших зон – розарію, декоративного городу та плодового саду, що забезпечують як естетичну, так і утилітарну цінність території.

2. Проведено детальний аналіз об'єкта проектування, яким виступає приватна садиба в селі Запрудка Київської області. Дослідження географічних, кліматичних, ґрунтових і топографічних особливостей дозволило обґрунтувати обрані планувальні рішення. Встановлено, що існуюча орієнтація ділянки, рівень освітлення та мікрокліматичні умови сприятливі для розвитку декоративних і плодових культур. Оцінено стан наявних насаджень (горіх волоський, абрикоси, катальпи), що дало змогу інтегрувати їх у загальну композицію. Складено існуючий баланс території, який допоміг оптимізувати співвідношення між забудовою, озелененими площами та функціональними зонами.

3. Розроблено ландшафтно-планувальне рішення з чіткою просторовою структурою території. Всі зони логічно пов’язані між собою продуманою дорожньо-стежковою мережею. Запроектований баланс території включає 12,4 % території під будівлі та споруди, 16,9 % під дорожньо-стежкову

мережу, 25,1 % під новостворювані насадження. Окремі акценти зроблено на композиційній ролі розарію та міксбордерів, які не лише оздоблюють простір, але й підсилюють загальну концепцію. Підібрано рослинний асортимент, адаптований до умов Полісся, з урахуванням сезонної декоративності. Створено рослинні композиції, які забезпечують безперервне декоративне цвітіння та зміну структури ландшафту протягом року. Основний запроектований асортимент включає: *Malus 'Sugar Tyme*', *Amelanchier lamarckii F.G.Schneid, Spiraea cinerea 'Grefsheim', Hydrangea macrophylla 'Endless Summer The Bride', Rubus idaeus 'Himbo Top', Siberica 'Moon Silk', Lavandula x intermedia 'Phenomenal', Thymus serpyllum 'Albus', Deschampsia cespitosa 'Goldschleier', Leymus arenarius*. Застосування вертикальних елементів, таких як шпалери, арки, підняті грядки, дозволило збагатити простір і зробити зонування більш виразним.

4. Наведено комплекс агротехнічних заходів, необхідних для повноцінного втілення проєктного задуму. Наведено поетапність підготовки ділянки для реалізації рішень від очищення й вирівнювання поверхні до внесення добрив і влаштування дренажних систем. Організовано систему автоматичного поливу на основі обладнання Hunter, що дозволить забезпечити стабільний рівень зволоження грунту. Для створення газонного покриття обрано оптимальну травосуміш, що відповідає вимогам довговічності та декоративності. Представлені проектні пропозиції сприятимуть формуванню цілісного, функціонального й естетично привабливого простору, який гармонійно вписується в природне й архітектурне оточення.

Загалом, виконана робота дозволила не лише теоретично осмислити основи ландшафтного проєктування на рівні присадибної ділянки, а й здобути практичні навички щодо аналізу території, планування функціональних зон, підбору рослинного матеріалу та впровадження озеленювальних заходів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Візуальне збільшення ділянки: основні прийоми та методи. Як зробити ландшафтний дизайн своїми руками на дачі: веб-сайт. URL: http://dachadecor.com.ua/planirovka-uchastka/vizualnoe-uvelichenie-uchastka-osnovnie-priemi-i-metodi.htm (дата звернення 10.04.2024).

2. Принципи сталого ландшафтного дизайну. Розумний сад: веб-сайт. URL: https://rozumnysad.com.ua/sustainable-landscape-design (дата звернення 12.03.2024).

3. Агрокліматичні ресурси України. Інститут клімату і водних ресурсів: веб-сайт. URL: https://climres.org.ua/agroclimate.html (дата звернення 15.03.2024).

4. Mixborder: особливості планування та підбору рослин. Зелені ідеї: веб-сайт. URL: https://zeleni-idei.com.ua/mixborder-design (дата звернення 18.03.2024).

5. Розарії в сучасному ландшафті. Садова культура: веб-сайт. URL: https://sadova-kultura.com.ua/roses-in-landscape (дата звернення 19.03.2024).

6. Запрудка. Вікіпедія — вільна енциклопедія: веб-сайт. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Запрудка (дата звернення: 22.03.2025).

7. Полісся України: географічне положення, природні умови, господарська діяльність. Географія. Навчальні матеріали: веб-сайт. URL: https://geography.at.ua/index/polissja/0-47 (дата звернення: 22.03.2025).

8. Кліматичні особливості Полісся. Інститут клімату і водних ресурсів: веб-сайт. URL: https://climres.org.ua/polissya-climate (дата звернення: 22.03.2025).

9. Природно-кліматичні умови Полісся. Національна енциклопедія «Україна»: веб-сайт. URL: https://esu.com.ua/article-75103 (дата звернення: 22.03.2025).

10. Кліматичні особливості Київської області. Державна служба гідрометеорології України: веб-сайт. URL: https://meteo.gov.ua/climate/kyivska (дата звернення: 22.04.2025).

11. Лісові ресурси Полісся: вплив на мікроклімат. АгроЕкологія України: веб-сайт. URL: https://agroecology.ua/polissya-climate (дата звернення: 25.04.2025).

12. Ґрунти Полісся України: властивості, особливості використання. Науково-дослідний інститут ґрунтознавства: веб-сайт. URL: https://soil-institute.gov.ua/polissya (дата звернення: 25.04.2025).

13. Топографічна карта України: веб-сайт. URL: https://uk-ua.topographic-map.com/map-ls7gb3/Україна (дата звернення: 24.05.2025).

14. Посухи, зливи, вітри: погодні підсумки: веб-сайт. URL: https://superagronom.com/articles/324-posuhi-zlivi-vitri-pogodni-pidsumki-2019 (дата звернення: 30.05.2025).

15. Malus 'Sugar Tyme': Landshaft.info – декоративні рослини та саджанці: веб-сайт. URL: https://landshaft.info/uk/yablunya-dekorativna/3116-malus-sugar-tyme (дата звернення: 01.05.2025)

16. Malus toringo 'Scarlett': Landshaft.info – декоративні рослини та саджанці: веб-сайт. URL: https://landshaft.info/uk/yablunya-dekorativna/2418-malus-toringo-scarlett (дата звернення: 01.05.2025)

17. Amelanchier lamarckii: FloraShop – декоративні та плодові саджанці: веб-сайт. URL: https://florashop.com.ua/sadzhantsi-irhy-kanadskoi-lamarka-amelanchier-lamarckii/ (дата звернення: 01.05.2025)

18. Spiraea cinerea 'Grefsheim': РАЙСЬКИЙ КУТОЧОК – виробництво і продаж декоративних рослин в контейнерах з гарантією приживаності: веб-сайт URL: https://raiskikytochok.com.ua/ua/p855543726-spireya-sira-grefsheim.html (дата звернення: 01.05.2025)

19. Syringa microphylla 'Superba': GreenMart – інтернет-магазин декоративних рослин: веб-сайт. URL: https://www.greenmart.com.ua/ua-shop/syringa-microphylla-superba (дата звернення: 01.05.2025)

20. Philadelphus 'Dame Blanche': GreenMart – інтернет-магазин декоративних рослин: веб-сайт. URL: https://www.greenmart.com.ua/ua-shop/philadelphus-dame-blanche (дата звернення: 01.05.2025)

21. Paeonia suffruticosa 'Heze Red': Флориум – саджанці півоній та інших декоративних рослин: веб-сайт. URL: https://florium.ua/ua/tov-pivonija-heze-red-lu-he-hong-derevovidna/ (дата звернення: 01.06.2025)

22. Hydrangea macrophylla 'Générale Vicomtesse de Vibraye': GreenMart – інтернет-магазин декоративних рослин: веб-сайт. URL: https://www.greenmart.com.ua/ua-shop/hydrangea-macrophylla-generale-vicomtesse-de-vibraye (дата звернення: 01.05.2025)

23. Hydrangea macrophylla 'Endless Summer The Bride': GreenMart – інтернет-магазин декоративних рослин: веб-сайт. URL: https://www.greenmart.com.ua/ua-shop/hydrangea-macrophylla-endless-summer-the-bride (дата звернення: 01.05.2025)

24. Ribes rubrum 'Jonkheer Van Tets': Proxima – саджанці плодових кущів: веб-сайт. URL: https://proxima.net.ua/smorodina-ribes-rubrum-jonkheer-van-tets.html (дата звернення: 01.05.2025)

25. Rubus idaeus 'Himbo Top': Ecosad – саджанці плодових кущів: веб-сайт. URL: https://ecosad.com.ua/ua/malina-himbo-top (дата звернення: 01.05.2025)

26. Ribes nigrum 'Oriana': Proxima – саджанці плодових кущів: веб-сайт. URL: https://proxima.net.ua/smorodina-chornaya-oriana.html (дата звернення: 01.05.2025)

27. Buxus sempervirens L.: Proxima – саджанці декоративних кущів: веб-сайт. URL: https://proxima.net.ua/samshit-vechnozelenyy.html (дата звернення: 01.06.2025)

28. Bergenia cordifolia 'Eroica': Флориум – саджанці бадану та інших декоративних рослин: веб-сайт. URL: https://florium.ua/ua/bergenia/ (дата звернення: 01.05.2025)

29. Lavandula x intermedia 'Phenomenal': Landshaft.info – декоративні

рослини та саджанці: веб-сайт. URL: https://landshaft.info/ru/lavanda/2319-lavandula-x-intermedia-phenomenal (дата звернення: 01.05.2025)

30. Salvia nemorosa 'Caradonna': Zdorova Roslyna – саджанці шавлії та інших декоративних рослин. веб-сайт. URL: https://zdorovaroslyna.com.ua/p1393747655-sadzhantsi-shavliyi-dibrovnoyi.html (дата звернення: 01.05.2025)

31. Iris sibirica 'Moon Silk': Флориум – саджанці сибірських ірисів та інших декоративних рослин: веб-сайт. URL: https://florium.ua/ua/tov-iris-siberica-sape-moon-silk/ (дата звернення: 01.05.2025)

32. Iris sibirica 'Kabluey': Iris Dream – саджанці сибірських ірисів та інших декоративних рослин: веб-сайт. URL: https://iris-dream.com.ua/ua/p849384669-iris-sibirskij-kabluey.html (дата звернення: 01.05.2025)

33. Gypsophila 'Flamingo': Farmer Gracy – саджанці гіпсофіли та інших декоративних рослин: веб-сайт. URL: https://www.farmergracy.co.uk/products/gypsophila-flamingo-bare-roots-uk (дата звернення: 01.05.2025)

34. Thymus serpyllum 'Albus': Jekka's – саджанці чебрецю та інших ароматичних рослин: веб-сайт. URL: https://www.jekkas.com/products/creeping-white-thyme (дата звернення: 01.05.2025)

35. Vinca major 'Variegata': Drevo – саджанці барвінку та інших декоративних рослин: веб-сайт. URL: https://drevo.in.ua/p1051230896-sadzhantsi-barvinku-velikogo.html (дата звернення: 01.05.2025)

36. Deschampsia cespitosa 'Palava': Садівництво Україна – декоративні трави та злаки: веб-сайт. URL: https://sadivnytstvo.com.ua/deschampsia-cespitosa-palava (дата звернення: 01.05.2025)

37. Deschampsia cespitosa 'Goldschleier': Grower.ua – декоративні трави: веб-сайт. URL: https://grower.ua/produkty/deschampsia-cespitosa-goldschleier (дата звернення: 01.05.2025)

38. Carex brunnea 'Lady Sunshine': Flora-ukraine.com – декоративні осоки: веб-сайт. URL: https://flora-ukraine.com.ua/carex-brunnea-lady-sunshine (дата звернення: 01.05.2025)

39. Acorus gramineus 'Ogon': Садівник – декоративні болотні рослини: веб-сайт. URL: https://sadvnyk.com.ua/acorus-gramineus-ogon (дата звернення: 01.05.2025)

40. Imperata cylindrica 'Red Baron': Український сад – декоративні злаки: веб-сайт. URL: https://ukrainsky-sad.ua/imperata-cylindrica-red-baron (дата звернення: 01.05.2025)

41. Leymus arenarius: Plantarium.ua – декоративні злаки: веб-сайт. URL: https://plantarium.ua/leyamus-arenarius (дата звернення: 01.05.2025)

42. Miscanthus sinensis 'Little Kitten': Grow.ua – декоративні злаки: веб-сайт. URL: https://grow.ua/miscanthus-sinensis-little-kitten (дата звернення: 01.05.2025)

43. Плющ звичайний 'Chicago' (Hedera helix 'Chicago'): Садовий центр "Гармонія": веб-сайт. URL: https://garden-harmony.ua/hedera-helix-chicago (дата звернення: 01.05.2025)

44. Троянда плетиста 'Dukat' (Rosa 'Dukat'): Розсадник "Квіткова країна": веб-сайт. URL: https://kvytkova-kraina.ua/rosa-dukat (дата звернення: 01.05.2025)

45. Троянда шраб 'Wellenspiel' (Rosa 'Wellenspiel'): Магазин "Садові рослини": веб-сайт. URL: https://sadovi-roslyny.ua/rosa-wellenspiel (дата звернення: 01.05.2025)

46. Троянда чайно-гібридна 'Papageno' (Rosa 'Papageno'): Rozsadnyk.ua: веб-сайт. URL: https://rozsadnyk.ua/rosa-papageno (дата звернення: 01.05.2025)

47. Плитка 'старе місто': веб-сайт. URL: https://kub.com.ua/product/stariy-gorod/ (дата звернення: 12.05.2025)

48. Hunter Industries: веб-сайт. URL: https://www.hunterindustries.com (дата звернення: 15.03.2025)

49.Візуальне збільшення ділянки: основні прийоми та методи. Як зробити ландшафтний дизайн своїми руками на дачі: веб-сайт. URL: http://dachadecor.com.ua/planirovka-uchastka/vizualnoe-uvelichenie-uchastka-osnovnie-priemi-i-metodi.htm (дата звернення 10.04.2024)

50. Як правильно садити декоративні дерева та кущі: веб-сайт. URL: https://zelenasadyba.com.ua/dizajn/yak-pravylno-sadyty-dereva-ta-kushchi/ (дата звернення 11.05.2025)

51. Ландшафтні хитрощі – догляд за трояндами: веб-сайт. URL: https://rozarii.com.ua/uhod-za-rozami-vesnoj-i-osenyu.html (дата звернення 11.05.2025)

52. Як створити міксбордер: поради дизайнера: веб-сайт. URL: https://zelenasadyba.com.ua/dizajn/miksborder-yak-stvoryty/ (дата звернення 11.05.2025)

53. Все про розарії: посадка, догляд, сорти: веб-сайт. URL: https://sadovod.net.ua/rozy-v-landshaftnomu-dizajni/ (дата звернення 11.05.2025)

54. Влаштування газону своїми руками: етапи та поради. веб-сайт. URL: https://zelenasadyba.com.ua/category/landshaftnij-dizajn/gazon (дата звернення 01.05.2025)

55 Укладання газону – практичні рекомендації. веб-сайт. URL: https://surl.lu/ymgeqw (дата звернення 01.05.2025)

ДОДАТКИ

Додаток А

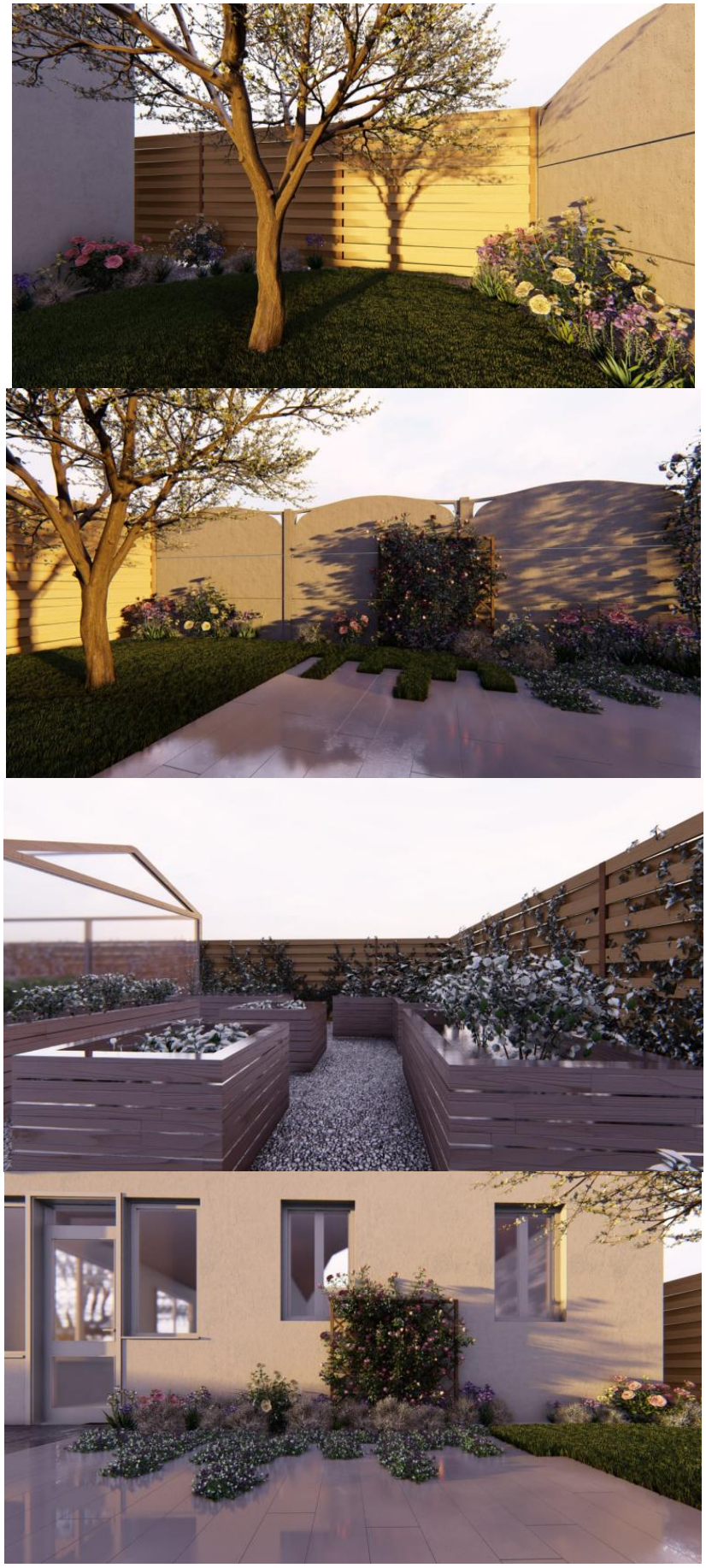

Рис. А.1. Запроектований розарій та декоративний город

Додаток Б

Креслення розроблені до об'єкту дослідження

Дендрологічний план

План присадибної ділянки в с. Запрудка, Вишгородський район, Київська область

М 1:500

Експлікація	
№	Назва елементу
I	Будинок
II	Гараж
III	Господарський будинок
IV	Теплиця
V	Бесідка
VI	Гойдалка
VII	Колодязь
VIII	Каналізація
IX	Дріжник

Баланс території			
№	Назва території	м²	%
1	Будівлі та споруди	308,96	12.36
2	Дороги та доріжки	301,44	12.06
3	Відсітка	121,05	4.84
4	Декоративні насадження	160,02	6.4
	Дерева	34,58	1.38
	Кущі	80,35	3.21
	Травянисті рослини та лізни	45,09	1.8
5	Газон	308,67	12.35
6	Город	1299,88	52.0
	Всього	2500	100

Умовні позначення	
	Декоративні грядки
	Арка
	Шпалера

Зведена відомість кількості садивного матеріалу				
№	Українська назва	Латинська назва	Кількість	Умовні позначення
	Листяні дерева			
1	Яблуня декоративна 'Sugar Tyme'	Malus 'Sugar Tyme'	3	
2	Яблуня торінго 'Scarlett'	Malus toringo 'Scarlett'	2	
3	Ірга Ламарка	Amelanchier lamarckii	5	
	Всього		10	
	Листяні кущі			
4	Спірея сіра 'Grefsheim'	Spiraea cinerea 'Grefsheim'	6	
5	Бузок дрібнолистий 'Superba'	Syringa microphylla 'Superba'	2	
6	Чубушник 'Dame Blanche'	Philadelphus 'Dame Blanche'	5	
7	Пасіонія деревоцвітна 'Haze Red'	Paeonia suffruticosa 'Haze Red'	5	
8	Гортензія крупнолиста 'G. Vicomtesse de Vibraye'	Hydrangea macrophylla 'G. Vicomtesse de Vibraye'	3	
9	Гортензія крупнолиста 'Endless Summer The Bride'	Hydrangea macrophylla 'Endless Summer The Bride'	4	
10	Смородина червона 'Jonkheer Van Tets'	Ribes rubrum 'Jonkheer Van Tets'	4	
11	Малина 'Hinbo Top'	Rubus idaeus 'Hinbo Top'	10	
12	Смородина чорна 'Oriana'	Ribes nigrum 'Oriana'	5	
13	Самшит вічнозелений	Buxus sempervirens L.	8	
	Всього		52	
	Трав'янисті рослини			
14	Бадан серцелистий 'Erotica'	Bergenia cordifolia 'Erotica'	4	
15	Лаванда серцева 'Phenomenal'	Lavandula x intermedia 'Phenomenal'	17	
16	Шалвія дібровна 'Caradonna'	Salvia nemorosa 'Caradonna'	10	
17	Ірис 'Moon Silk'	Siberica 'Moon Silk'	34	
18	Ірис 'Kabluey'	Sibirica 'Kabluey'	30	
19	Гіпсофіла 'Flamingo'	Gypsophila 'Flamingo'	36	
20	Чебрець повзучий 'Albus'	Thymus suprylum 'Albus'	282	
21	Барвінок великий 'Variegata'	Vinca major 'Variegata'	20	
	Всього		433	
	Злакові рослини			
22	Щучник дернистий 'Palava'	Deschampsia cespitosa 'Palava'	8	
23	Щучник дернистий 'Goldschleier'	Deschampsia cespitosa 'Goldschleier'	26	
24	Осока коричнувата 'Lady Sunshine'	Carex brunnea 'Lady Sunshine'	15	
25	Аїр злаковий 'Ogon'	Acorus gramineus 'Ogon'	13	
26	Імперата циліндрична 'Red Baron'	Imperata cylindrica 'Red Baron'	12	
27	Колосняк піщаний	Leymus arenarius	22	
28	Міскантус китайський 'Little Kitten'	Miscanthus sinensis 'Little Kitten'	12	
	Всього		108	
	Лізни			
29	Плющ звичайний 'Chicago'	Hedera helix 'Chicago'	21	
30	Троянда плетиста 'Dukat'	Rosa 'Dukat'	8	
31	Троянда шраб 'Wallenspiel'	Rosa 'Wallenspiel'	4	
32	Троянда чайно-гібридна 'Paparazzi'	Rosa 'Paparazzi'	4	
	Всього		37	
	Існуючі рослини			
33	Горіх волоський	Juglans regia L.	1	
34	Абрикоса звичайна	Armeniaca vulgaris	3	
35	Каталпа звичайна	Catalpa bignonioides	2	
	Всього		6	

Изм	Кол.уч	Лист	№Док	Подп	Дата	Дендрологічний план	
						План-креслення присадибної ділянки в с. Запрудка, Вишгородський район, Київська область	
Розробив						Літера	Аркуш
Перевірив						1:500	
						НУБіП України	

Посадкове креслення

План присадибної ділянки в с. Запрудка, Вишгородський район, Київська область

М 1:500

Експлікація	
№	Назва елементу
I	Будинок
II	Гараж
III	Господарський будинок
IV	Теплиця
V	Бесідка
VI	Гойдалка
VII	Колодязь
VIII	Каналізація
IX	Дрівник

Баланс території			
№	Назва території	м²	%
1	Будівлі та споруди	308,96	12,36
2	Дороги та доріжки	301,44	12,06
3	Відмітка	121,054	4,84
4	Декоративні насадження	160,02	6,4
	Дерева	34,58	1,38
	Кущі	80,35	3,21
	Травянисті рослини та газони	45,09	1,8
5	Газон	308,07	12,35
6	Город	1299,88	52,0
	Всього	2500	100

Умовні позначення	
	Декоративні грядки
	Арка
	Шпалера

№	Назва рослин: українська	Назва рослин: латинська	Кількість рослин, шт.	Розміри, м: грунта	Розміри, м: посадкової ями	Об'єм грунту, м³
	Листяні дерева					
1	Яблуня декоративна 'Sugar Tyme'	Malus 'Sugar Tyme'	3	0,5	0,7	1,8
2	Яблуня торела 'Scarlett'	Malus toringo 'Scarlett'	2	0,5	0,7	1,2
3	Ірга Лемарка	Amelanchier lamarckii	5	0,5	0,7	3
	Листяні кущі					
4	Спірея сіра 'Grefsheim'	Spiraea cinerea 'Grefsheim'	6	0,3	0,4	2,1
5	Бузок дрібнолистий 'Superba'	Syringa microphylla 'Superba'	2	0,3	0,5	0,8
6	Чубушник 'Dame Blanche'	Philadelphus 'Dame Blanche'	5	0,3	0,4	1,75
7	Пасіка деревоподібна 'Haze Ref'	Ribes sulfuldosa 'Haze Ref'	5	0,3	0,4	1,75
8	Гортензія крупнолиста 'G. Vicomtesse de Vibraye'	Hydrangea macrophylla 'G. Vicomtesse de Vibraye'	3	0,3	0,4	1,05
9	Гортензія крупнолиста 'Endless Summer The Bride'	Hydrangea macrophylla 'Endless Summer The Bride'	4	0,3	0,4	1,4
10	Смородина чорна 'Jonkheer Van Tets'	Ribes rubrum 'Jonkheer Van Tets'	4	0,3	0,4	1,4
11	Малина 'Himbo Top'	Rubus idaeus 'Himbo Top'	10	0,3	0,4	3,5
12	Смородина чорна 'Oriana'	Ribes nigrum 'Oriana'	5	0,3	0,4	1,75
13	Самшит вічнозелений	Buxus sempervirens L.	6	0,3	0,4	2,8
	Трав'янисті рослини					
14	Бадан серцелистий 'Eroica'	Bergenia cordifolia 'Eroica'	4	0,15	0,2	0,68
15	Лаванда середня 'Phenomenal'	Lavandula x intermedia 'Phenomenal'	17	0,2	0,2	3,4
16	Шалвія діброва 'Caradonna'	Salvia nemorosa 'Caradonna'	10	0,15	0,2	1,7
17	Ірис 'Moon Silk'	Siberica 'Moon Silk'	34	0,15	0,2	5,78
18	Ірис 'Kelmey'	Siberica 'Kelmey'	30	0,2	0,2	6
19	Гіпсофіла 'Flamingo'	Gypsophila 'Flamingo'	36	0,15	0,2	3,6
20	Чебрець поверхний 'Albus'	Thymus supryllum 'Albus'	282	0,15	0,2	47,94
21	Барвінок великий 'Variegata'	Vinca major 'Variegata'	20	0,15	0,2	3,4
	Злакові рослини					
22	Щучник дернистий 'Palava'	Deschampsia cespitosa 'Palava'	8	0,15	0,2	1,36
23	Щучник дернистий 'Goldschleier'	Deschampsia cespitosa 'Goldschleier'	26	0,15	0,2	4,42
24	Осока горечуватта 'Lady Sunshine'	Carex brunnea 'Lady Sunshine'	15	0,15	0,2	2,55
25	Аїр злаковий 'Ogon'	Acorus gramineus 'Ogon'	13	0,15	0,2	2,21
26	Імперата циліндрична 'Red Baron'	Imperata cylindrica 'Red Baron'	12	0,15	0,2	2,04
27	Колосник пахучий	Leymus arenarius	22	0,15	0,2	3,74
28	Міскантус китайський 'Little Kitten'	Miscanthus sinensis 'Little Kitten'	12	0,15	0,2	2,04
	Ліани					
29	Плющ звичайний 'Chicago'	Hedera helix 'Chicago'	21	0,15	0,2	3,57
30	Троянда плетиста 'Dukat'	Rosa 'Dukat'	8	0,15	0,2	1,36
31	Троянда щиро 'Wellenspiel'	Rosa 'Wellenspiel'	4	0,15	0,2	0,68
32	Троянда чайно-гібридна 'Papageno'	Rosa 'Papageno'	4	0,15	0,2	0,68
	Існуючі рослини					
33	Горіх волоський	Juglans regia L.	1	-	-	-
34	Абрикоса звичайна	Armeniaca vulgaris	3	-	-	-
35	Кетальпа звичайна	Catalpa bignonioides	2	-	-	-
	Всього					
	Дерев		10			6
	Кущів		52			18,3
	Трав'янисті		433			72,6
	Злакових		105			17,09
	Ліан		37			6,29

Ізм.	Кільк.	Лист	№Док.	Підп.	Дата	Посадкове креслення		
						План озеленення присадибної ділянки в с. Запрудка, Вишгородський район, Київська область		
Розробив							Літера	Аркуш
								1:500
Перевірив							НУБП України	

Розбивочне креслення

План присадибної ділянки в с. Запрудка, Вишгородський район, Київська область

М 1:500

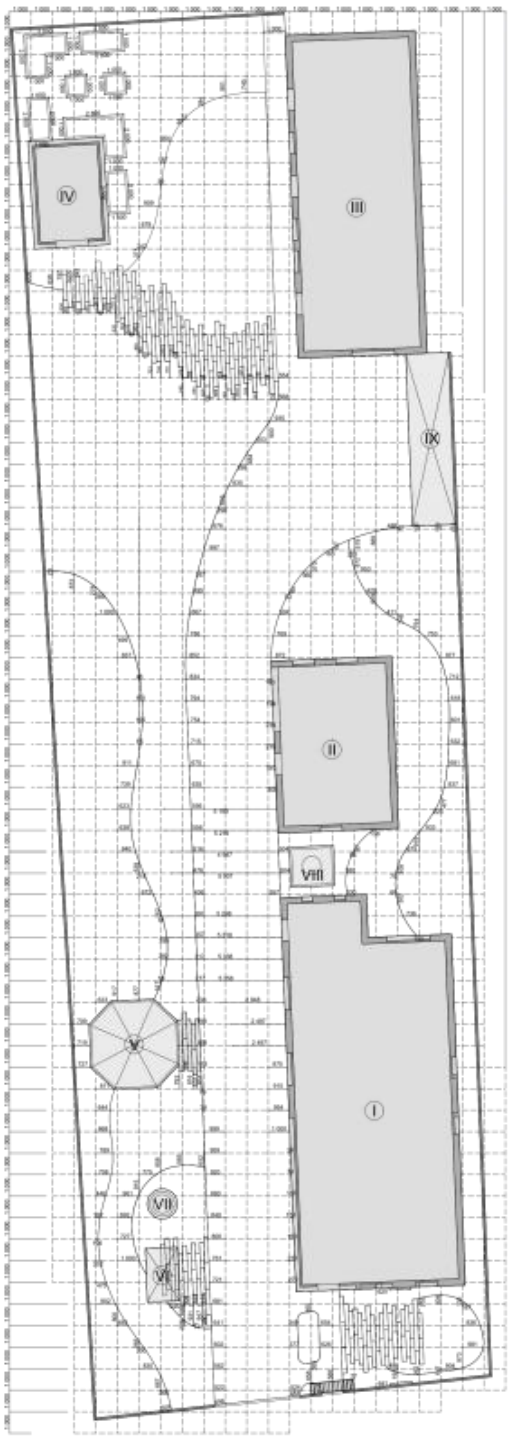

Експлікація

№	Назва елементу
I	Будинок
II	Гараж
III	Господарський будинок
IV	Теплиця
V	Бесідка
VI	Гойдалка
VII	Колодязь
VIII	Каналізація
IX	Дріжник

Баланс території

№	Назва території	м²	%
1	Будівлі та споруди	308,94	12,36
2	Дороги та доріжки	301,44	12,06
3	Відсипка	121,06	4,84
4	Декоративні насадження	160,02	6,4
	Дерева	34,58	1,38
	Кущі	80,35	3,21
	Травянисті рослини та лілеї	45,09	1,8
5	Газон	308,67	12,35
6	Город	1299,88	52,0
	Всього	2500	100

Умовні позначення

	Декоративні грядки
	Арка
	Шпалера

Конструктивний вид шпалери

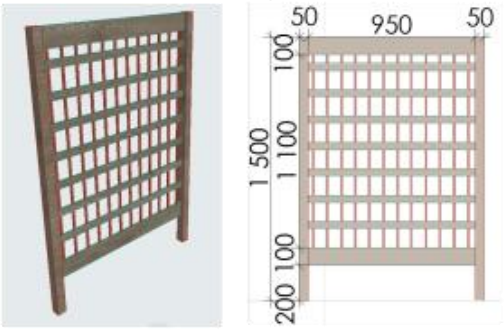

Конструктивний вид арки

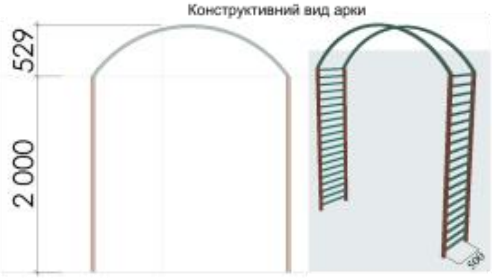

Конструктивний вид підпірних стінок

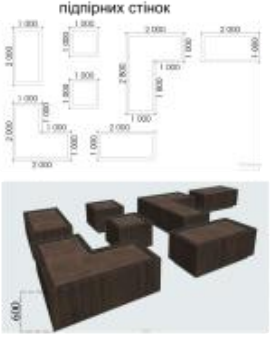

Вид мощення

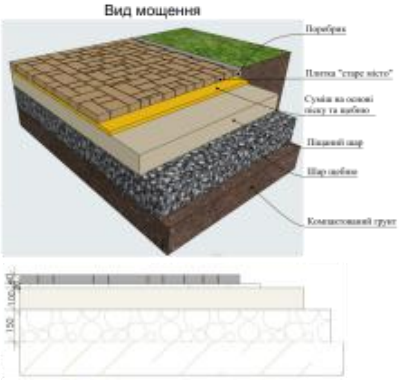

							Розбивочне креслення	
							План озеленення присадибної ділянки в с. Запрудка, Вишгородський район, Київська область	
Змн.	Кол.уч.	Лист	№док.	Підп.	Дата			
Розробив							Масштаб 1:500	Сторінка
Перевірив							НУБіП України	

Схема поливу

План присадибної ділянки в с. Запрудка, Вишгородський район, Київська область

М 1:500

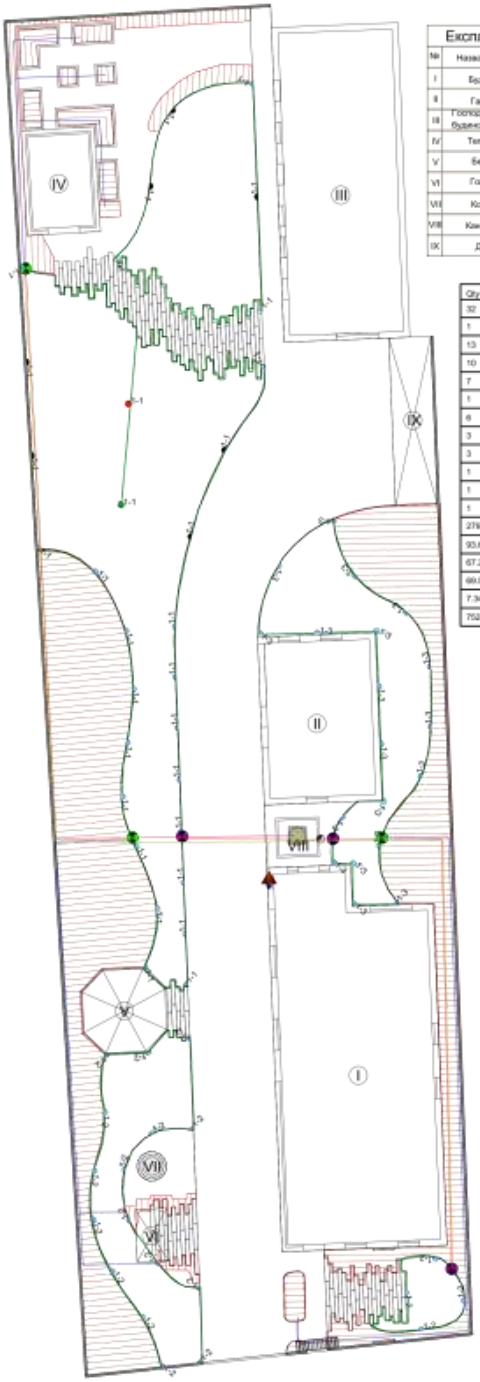

Експлікація	
№	Назва елементу
I	Будинок
II	Гараж
III	Господарський будинок
IV	Теплиця
V	Бесідка
VI	Гойдалка
VII	Колодязь
VIII	Каналізація
IX	Дріжник

Qty	Symbol	Description	Part #	Pressure	Flow	Radius
32		Hunter MP1000 180° - PROS-04-PRS30	MP1080 90-210°	2.07	0.07	3.66
1		Hunter MP1000 360° - PROS-04-PRS30	MP1080 360°	2.07	0.15	3.66
13		Hunter MP1000 90° - PROS-04-PRS30	MP1080 90-210°	2.07	0.04	3.66
10		Hunter MP1000 270° - PROS-04-PRS30	MP1080 270°	2.76	0.13	4.27
7		Hunter MP2000 180° - PROS-04-PRS30	MP2080 90-210°	2.07	0.14	5.18
1		Hunter MP2000 360° - PROS-04-PRS30	MP2080 360°	2.07	0.29	5.18
6		Hunter MP2000 90° - PROS-04-PRS30	MP2080 90-210°	2.07	0.07	5.49
3		Електромагнітний клапан 1" BP, соленоїд 24В	SRV-100G			
3		Пусковий комплект для мікрозрошення	SRV-100G-S			
1		Контролер внутрішній на 8 зон	ESP-20LX Plus			
1		Гідрант	HQ-3RC			
1		Сенсор дощу	RAIN-CLIK			
279.84 (m)		Lateral - 25	0			
93.66 (m)		Lateral - 25 для газлі	0			
67.22 (m)		Lateral - 32	0			
69.58 (m)		Живлений кабель	0			
7.34 (m)		Закладна труба	0			
752.59 (m)		Крапельна труба	TLDL6-12	0	0	0

Змн.	Аркуш	Лист	№Док.	Підп.	Дата	Схема поливу		
						План-креслення присадибної ділянки в с. Запрудка, Вишгородський район, Київська область		
Розробив							Літера	Аркушів
Перевірив							1:500	
							НУБіП України	